

Poglavlje 5.1

Opće odredbe

5.1.1 Primjena i opće odredbe

U ovomu dijelu objašnjenja su odredbi za otpremu opasnih tvari koje se odnose na označavanje, obilježavanje i dokumentaciju te, ovisno o slučaju, odobravanje otpreme i prethodne obavijesti.

5.1.2 Uporaba ovojnog pakiranja

5.1.2.1 Izmijeniti i dopuniti stavak (a) da glasi kako slijedi:

(a) osim ako nisu vidljive oznake i naljepnice zahtijevane u Poglavlju 5.2, osim 5.2.1.3 do 5.2.1.6, 5.2.1.7.2 do 5.2.1.7.8 i 5.2.1.10 koje predstavljaju sve opasne terete u zaštitnoj ambalaži, zaštitna ambalaža mora biti:

(i) označena riječju „ZAŠTITNA AMBALAŽA“. Slova oznake „ZAŠTITNA AMBALAŽA“ moraju biti visoka najmanje 12 mm. Oznaka će biti na službenom jeziku zemlje podrijetla i također, ako taj jezik nije engleski, francuski ili njemački, na engleskom, francuskom ili njemačkom, osim ako sporazumi, ako postoje, a zaključeni su među državama uključenima u predmetni prijevoz ne propisuju drugačije; i

(ii) obilježene i označene UN brojem i drugim oznakama, kako se zahtjeva za pakete u Poglavlju 5.2, osim 5.2.1.3 do 5.2.1.6, 5.2.1.7.2 do 5.2.1.7.8 i 5.2.1.10, za svaki element opasnih tereta koji se nalazi u zaštitnoj ambalaži. Svaka primjenjiva oznaka ili naljepnica treba se primijeniti samo jednom.

Obilježavanje zaštitne ambalaže koja sadrži radioaktivni materijal mora biti u skladu s 5.2.2.1.11.

(b) strelice smjera prikazane u točki 5.2.1.10 moraju se staviti na dvije nasuprotne stranice zaštitne ambalaže koja sadrži pakete označene u skladu s 5.2.1.10.1, osim ako oznake ne ostanu vidljive.

5.1.2.2 Svako pakovanje opasnih tvari koje je u ovojnomo pakovanju, mora biti u skladu sa svim vrijedećim odredbama u RID. Ovojno pakovanju ne smije naštetiti funkciji koja je namijenjena svakomu pakovanju.

5.1.2.3 Svako pakovanje na kojem su strelice smjera postavljanja prema 5.2.1.10 i koje je u ovojnomoj ambalaži ili u velikoj ambalaži mora biti okrenuto kako određuje oznaka.

5.1.2.4 Zabrane o mješovitomu utovaru odnose se i na ovo ovojno pakovanje.

5.1.3 Prazna neočišćena ambalaža (uključujući IBC i velike ambalaže), cisterne, vagoni i kontejneri za prijevoz rasutih tvari

5.1.3.1 Prazna neočišćena ambalaža (uključujući IBC i velike ambalaže), cisterne (uključujući vagone cisterne, baterijski vagoni, izgradne cisterne, prenosive cisterne, kontejner cisterne, MEGC), vagoni i kontejneri za prijevoz rasutih tvari u kojima su bile opasne tvari različitih klasa koje nisu Klasa 7, moraju biti označeni i obilježeni kao da su puni.

NAPOMENA: Za dokumentaciju, vidi poglavlje 5.4.

5.1.3.2 Kontejneri, spremnici, posredni kontejneri za rasuti teret, te druge ambalaže i zaštitne ambalaže, ne smiju se koristiti za skladištenje ili prijevoz ostalih tvari, osim ako nisu dekontaminirani ispod razine od 0,4 Bq/cm² za beta i gama emitere i alfa emitere niske toksičnosti i 0,04 Bq/cm² za sve ostale alfa emitente.

5.1.4 Mješovita pakiranja

Kad su dvije ili više opasnih tvari zapakirane u istoj vanjskoj ambalaži, pakovanje mora biti obilježeno i označeno prema zahtjevu za svaku tvar ili predmet. Ako je ista listica opasnosti obvezna za različite tvari, potrebno je staviti ju samo jedanput.

5.1.5 Opće odredbe za Klasu 7

5.1.5.1 Odobrenje za otpremu i obavijest

5.1.5.1.1 Općenito

Uz odobrenja konstrukcije paketa, opisana u poglavlju 6.4, u određenim okolnostima zahtijeva se i višestrano odobrenje za otpremu (5.1.5.1.2 i 5.1.5.1.3). U nekim okolnostima potrebno je o otpremi (5.1.5.1.4) obavijestiti i nadležna tijela.

5.1.5.1.2 Odobrenje za otpremu

Višestrano odobrenje zahtijeva se:

- (a) za otpremu pakovanja tip B(M) koji nisu u skladu s uvjetima u 6.4.7.5 ili su konstruirani tako da je moguće povremeno prozračivanje uz nadzor;
- (b) za otpremu pakovanja tip B(M) koja sadrže radioaktivni materijal čija je aktivnost veća od 3000 A₁ ili 3000 A₂, ovisno o slučaju, ili 1000 TBq, prema tome koji je niži;
- (c) za otpremu pakovanja koja sadrže fisiske materijale ako zbroj indeksa sigurnosti kritičnosti pakovanja u pojedinom vagonu ili kontejneru iznad 50;

osim što nadležno tijelo može odobriti prijevoz u ili kroz svoju državu, bez odobrenja otpreme, posebnom odredbom u svojem odobrenju oblika (vidi 5.1.5.2.1).

5.1.5.1.3 Odobrenje za otpremu prema posebnom sporazumu

Nadležno tijelo može odobriti odredbe prema kojima se pošiljka, koja ne udovoljava svim vrijedećim uvjetima u RID, može prevoziti prema posebnom sporazumu (vidi 1.7.4).

5.1.5.1.4 Obavijesti

Obavijest nadležnim tijelima upućuje se prema sljedećim zahtjevima:

- (a) prije prve otpreme svakoga pakovanja za koje je potrebno odobrenje nadležnoga tijela, pošiljatelj mora voditi brigu o tome da su primjerci svake vrijedeće potvrde nadležnoga tijela, koja se odnosi na oblik toga pakovanja, dostavljeni nadležnom tijelu države podrijetla pošiljke i nadležnom tijelu svake države kroz koju ili u koju se prevozi pošiljka. Pošiljatelj nije obavezan čekati potvrdu primitka nadležnoga tijela, a nadležno tijelo nije obvezno potvrditi primitak takve potvrde.
  - (b) za svaku od sljedećih vrsta pošiljka:
    - (i) pakovanja tip C koja sadrže radioaktivni materijal čija je aktivnost veća od 3000 A₁ ili 3000 A₂, ovisno o slučaju, ili 1000 TBq, prema tome koji je niži;
    - (ii) pakovanja tip B(U) koja sadrže radioaktivni materijal čija je aktivnost veća od 3000 A₁ ili 3000 A₂, ovisno o slučaju, ili 1000 TBq, prema tome koji je niži;
    - (iii) pakovanja tip B(M);
    - (iv) otprema prema posebnom sporazumu;
- Pošiljatelj mora obavijestiti nadležno tijelo države podrijetla pošiljke i nadležno tijelo svake države kroz koju ili u koju se prevozi pošiljka. Obavijest mora biti dostavljena svakom nadležnom tijelu prije početka otpreme; poželjno je najmanje sedam dana unaprijed.
- (c) Pošiljatelj nije obavezan poslati posebnu obavijest ako je potrebni podatak uključen u zahtjev za odobrenje otpreme (vidi 6.4.23.2).
  - (d) Obavijest o pošiljci mora uključivati:
    - (i) dostatnu količinu podataka da se može identificirati pakovanje ili pakovanja, uključujući sve brojeve vrijedeće potvrde i identifikacijske oznake;
    - (ii) podatke o nadnevku pošiljke, očekivani nadnevak dolaska i predloženi itinerar;

- (iii) naziv(e) radioaktivnog(ih) materijala ili nuklida;
- (iv) opise fizičkih i kemijskih oblika radioaktivnih materijala, je li riječ o posebnom obliku radioaktivnoga materijala ili slabo raspršivom radioaktivnom materijalu; i
- (v) najveću aktivnost radioaktivnih sadržaja za vrijeme prijevoza izraženu u bekerelima (Bq) s odgovarajućom oznakom SI prefiksa (vidi 1.2.2.1). Za fisijski materijal, težina fisijskoga materijala (ili svakog fisijskog nuklida za smjese, kada je prikladno) u gramima (g), ili njezinim višekratnicima, može se koristiti umjesto aktivnosti.

5.1.5.2 Odobrenja koje izdaje nadležno tijelo

5.1.5.2.1 U odobrenjima koje izdaje nadležno tijelo zahtijeva se sljedeće:

- (a) oblik pakovanja:
  - (i) za posebni oblik radioaktivnoga materijala;
  - (ii) slabo raspršivi radioaktivni materijal;
  - (iii) fisijski materijala izuzetog pod 2.2.7.2.3.5 (f);
  - (iv) pakovanja koja sadrže 0,1 kg ili više uranijeva heksafluorida;
  - (v) pakovanja koja sadrže fisijske materijale, osim ako nisu izuzeti točkom 2.2.7.2.3.5, 6.4.11.2 ili 6.4.11.3;
  - (vi) pakovanja tip B(U) i pakovanja tip B(M);
  - (vii) pakovanja tip C.
- (b) posebne sporazume;
- (c) određene pošiljke (vidi 5.1.5.1.2);
- (d) određivanje osnovnih vrijednosti radionuklida navedenih u 2.2.7.2.2.1 za pojedine radionuklide koji nisu navedeni u Tablici 2.2.7.2.2.1 (vidi 2.2.7.2.2.2 (a));
- (e) alternativne granice aktivnosti za izuzete pošiljke instrumenta ili predmeta (vidi 2.2.7.2.2.2 (b)).

Odobrenjima se mora potvrđivati da su ispunjeni svi vrijedeći uvjet; a također i uvjerenja izdana za oblik moraju imati identifikacijsku oznaku.

Odobrenja za konstrukciju paketa i otpremu mogu biti spojena u jednu potvrdu.

Potvrde i zahtjevi za izdavanje takvih potvrda moraju biti u skladu s uvjetima u 6.4.23.

5.1.5.2.2 Pošiljatelj mora posjedovati primjerak svake vrijedeće potvrde.

5.1.5.2.3 Za konstrukcije paketa za koje nije potrebno da nadležno tijelo izda odobrenje, pošiljatelj na zahtjev nadležnomu tijelu mora omogućiti pregled dokumenata kojima se dokazuje sukladnost pakovanja sa svim vrijedećim uvjetima.

5.1.5.3. Određivanje prijevoznog indeksa (TI) i indeksa kritične sigurnosti (CSI)

5.1.5.3.1 Prijevozni indeks za pakovanje (TI), ovojno pakovanje ili kontejner, ili za nezapakirane LSA-I ili SCO-I, mora biti izveden u skladu sa sljedećim postupkom:

- (a) odrediti maksimalni stupanj zračenja u jedinicama milisieverta po satu (mSv/h) na udaljenosti od 1 m od vanjske površine pakovanja, ovojnog pakovanja, kontejnera ili nezapakiranih LSA-I i SCO-I. Utvrđena vrijednost množi se sa 100 i dobiveni broj predstavlja prijevozni indeks. Za rude uranija i torija i njihove koncentrate, maksimalni stupanj zračenja u bilo kojoj točki 1 m od vanjske površine tereta može se uzeti kao:
  - 0,4 mSv/h za rude i fizičke koncentrate uranija i torija;
  - 0,3 mSv/h za kemijske koncentrate torija;
  - 0,02 mSv/h za kemijske koncentrate uranija, osim uranij heksafluorida;

- (b) za cisterne, kontejnere i nezapakirane LSA-I i SCO-I, vrijednost određena u gornjem koraku (a) množi se s odgovarajućim faktorom iz Tablice 5.1.5.3.1;
- (c) vrijednost dobivena u gornjim koracima (a) i (b) mora biti zaokružena na prvu decimalu (npr. 1,13 postaje 1,2), osim što se vrijednost od 0,05 ili manja može smatrati kao nula.

Tablica 5.1.5.3.1: Faktori množenja za cisterne, kontejnere i nezapakirane LSA-I i SCO-I

Veličina tereta ^(a)	Faktor množenja
veličina tereta $\leq 1 \text{ m}^2$	1
$1 \text{ m}^2 < \text{veličina tereta} \leq 5 \text{ m}^2$	2
$5 \text{ m}^2 < \text{veličina tereta} \leq 20 \text{ m}^2$	3
$20 \text{ m}^2 < \text{veličina tereta}$	10

^(a) Najveća površina poprečnog presjeka tereta koji se mjeri.

5.1.5.3.2. Prijevozni indeks za svako ovojno pakovanje, kontejner ili vagon mora se odrediti ili kao zbroj TI sadržanih u svim pakovanjima ili izravnim mjerenjem stupnja zračenja, izuzev u slučaju ovojnog pakovanja koja nisu kruta, za koje se indeks prijevoza određuje samo kao zbroj TI svih pakovanja.

5.1.5.3.3. Indeks kritične sigurnosti za svako ovojno pakovanje ili kontejner mora se odrediti kao zbroj CSI svih sadržanih pakovanja. Isti postupak primjenjuje se za utvrđivanje sveukupnog zbroja CSI u pošiljci ili u vagonu.

5.1.5.3.4. Pakovanja, ovojna pakovanja i kontejneri moraju se razvrstati u kategorije I-BIJELO, II-ŽUTO ili III-ŽUTO u skladu s uvjetima navedenima u Tablici 5.1.5.3.4. i uz sljedeće zahtjeve:

- (a) za pakovanje, ovojno pakovanje ili kontejner, oba prijevozna indeksa i stupanj zračenja na površini moraju se uzeti u obzir u određivanju odgovarajuće kategorije. Kada prijevozni indeks zadovoljava uvjet za jednu kategoriju a stupanj površinskog zračenja zadovoljava uvjet za različitu kategoriju, pakovanje, ovojno pakovanje ili kontejner mora se rasporediti u višu kategoriju. U tu svrhu, kategorija I-BIJELO smatra se najnižom kategorijom;
- (b) prijevozni indeks određuje se u skladu s postupcima navedenima u 5.1.5.3.1. i 5.1.5.3.2;
- (c) ako je stupanj površinskog zračenja veći od 2 mSv/h, pakovanje ili ovojno pakovanje prevoze se pod ekskluzivnom uporabom i prema odredbama iz 7.5.11, CW 33 (3.5) (a);
- (d) pakovanja koja se prevoze prema posebnom dogovoru moraju se razvrstati u kategoriju III-ŽUTO, osim prema odredbama pododjeljka 5.1.5.3.5;
- (e) ovojno pakovanje ili kontejner koje sadržava pakovanja koja se prevoze prema posebnom dogovoru razvrstava se u kategoriju III-ŽUTO, prema odredbama pododjeljka 5.1.5.3.5.

Tablica 5.1.5.3.4: Kategorije pakovanja, ovojnog pakovanja i kontejnera

Uvjeti		Kategorija
Prijevozni indeks (TI)	Maksimalni stupanj zračenja u bilo kojoj točki na vanjskoj površini	
0 ^(a)	Ne veći od 0,005 mSv/h	I-BIJELO
Veći od 0 ali ne veći od 1 ^(a)	Veći od 0,005 mSv/h ali ne veći od 0,5 mSv/h	II-ŽUTO
Veći od 1 ali ne veći od 10	Veći od 0,5 mSv/h ali ne veći od 2 mSv/h	III-ŽUTO
Veći od 10	Veći od 2 mSv/h ali ne veći od 10 mSv/h	III-ŽUTO ^(b)

^(a) Ako izmjereni TI nije veći od 0,05, navedena vrijednost može biti nula u skladu s 5.1.5.3.1 (c).

^(b) Također se prevozi za ekskluzivnu uporabu osim za kontejnere (vidi Tablicu D u 7.5.11 CW 33 (3.3)).

5.1.5.3.5 U svim slučajevima međunarodnog prijevoza paketa za koje su potrebni odobrenje konstrukcije ili prijevoza nadležnog tijela, te na koja se primjenjuju različite vrste odobrenje u različitim državama kroz koje se paket prevozi, kategorizacija je u skladu s potvrdom države podrijetla konstrukcije.

5.1.5.4 Posebne odredbe za izuzete pakete radioaktivnih materijala Klase 7

5.1.5.4.1 Izuzeti paketi radioaktivnog materijala Klase 7 moraju s vanjske strane pakiranja imati čitku i trajnu oznaku koja sadrži:

- (a) UN broj kojem prethode slova "UN";
- (b) identifikacija ili pošiljatelja ili primatelja, ili oboje; i
- (c) dozvoljena bruto masa ako prelazi 50 kg.

5.1.5.4.2 Zahtjevi za dokumentacijom poglavlja 5.4 ne vrijede za izuzeta pakiranja radioaktivnih tvari, osim što UN broj kojem prethode slova " UN " te ime i adresa pošiljatelja i primatelja trebaju biti istaknuti na prijevoznj ispravi poput teretnice, zrakoplovnog tovarnog lista ili teretnog lista prema CMR/CIM-u.

Zahtjevi koji se odnose na dokumentaciju iz Poglavlja 5.4 ne primjenjuju se na izuzete pakete radioaktivnih materijala Klase 7, izuzev sljedećih:

- (a) UN broj kojem prethode slova „UN“, ime i adresa pošiljatelja i primatelja te, ako je relevantno, identifikacijska oznaka za svako odobrenje nadležnog tijela (vidi 5.4.1.2.5.1 (g)) moraju biti prikazani na prijevoznj ispravi kao što je teretnica, zrakoplovni putni list ili teretni list CIM ili međunarodni tovarni list;
- (b) ako je potrebno, primjenjuju se zahtjevi točke 5.4.1.2.5.1 (g), 5.4.1.2.5.3 i 5.4.1.2.5.4;
- (c) primjenjuju se zahtjevi točki 5.4.2 i 5.4.4.

5.1.5.4.3 Ako je potrebno, primjenjuju se zahtjevi iz točki 5.2.1.7.8 i 5.2.2.1.11.5.

5.1.5.5 Sažetak uvjeta za odobrenje i prethodno obavješćivanje

NAPOMENA 1: Prije prve otpreme svakoga pakovanja, za koji je obvezno odobrenje nadležnoga tijela, pošiljatelj mora voditi brigu o tome da je primjerak odobrenja dostavljen nadležnomu tijelu svake države kroz koju prolazi pakovanje (vidi 5.1.5.1.4 (a)).

2: Obavijest se zahtijeva ako sadržaji prelaze $3 \text{ H } 10^3 \text{ A}_1$, ili $3 \text{ H } 10^3 \text{ A}_2$, ili 1000 TBq; (vidi 5.1.5.1.4 (b)).

3: Višestrano odobrenje pošiljke zahtijeva se ako sadržaji prelaze $3 \text{ H } 10^3 \text{ A}_1$, ili $3 \text{ H } 10^3 \text{ A}_2$, ili 1000 TBq, ili ako je dozvoljeno povremeno prozračivanje uz nadzor (vidi 5.1.5.1).

4: Vidi odredbe o odobrenju i prethodnoj obavijesti za vrijedeće pakovanja za prijevoz ovoga materijala.

Predmet	UN broj	Zahijeva se odobrenje nadležnoga tijela		Pošiljatelj je obavezan prije svake otpreme obavijestiti nadležno tijelo države polaska i država kroz koje prolazi ^a	Referencija
		Država podrijetla	Države kroz koje prolazi ^a		
izračun navedenih vrijednosti A ₁ i A ₂	-	da	da	ne	2.2.7.2.2.2 (a), 5.1.5.2.1 (d)
izuzeti pakovanja - oblik pakovanja - pošiljka	2908, 2909, 2910, 2911	ne ne	ne ne	ne ne	---
LSA materijal ^b i SCO ^b industrijska pakovanja tipa 1, 2 ili 3, nefisijski i fisijski isključeni - oblik pakovanja - pošiljka	2912, 2913, 3321, 3322	ne ne	ne ne	ne ne	---
Pakovanja tip A ^b , nefisijski i fisijski isključeni - pakovanja - pošiljka	2915, 3332	ne ne	ne ne	ne ne	--
Pakovanja tip B(U) ^b , nefisijski i fisijski isključeni - oblik pakovanja - pošiljka	2916	da ne	ne ne	vidi napomenu 1 vidi napomenu 2	5.1.5.1.4 (b), 5.1.5.2.1 (a), 6.4.22.2
Pakovanja tip B(M) ^b , nefisijski i fisijski isključeni - oblik pakovanja - pošiljka	2917	da vidi napomenu 3	da vidi napomenu 3	ne da	5.1.5.1.4 (b), 5.1.5.2.1 (a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.3
Pakovanja tip C ^b , nefisijski i fisijski isključeni - oblik pakovanja - pošiljka	3323	da ne	ne ne	vidi napomenu 1 vidi napomenu 2	5.1.5.1.4 (b), 5.1.5.2.1 (a), 6.4.22.2
Pakovanja za fisijski materijal - oblik pakovanja - pošiljka: - zbroj indeksa sigurnosti kritičnosti koji nije iznad 50 - zbroj indeksa sigurnosti kritičnosti koji je iznad 50	2977, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3333	Da ^c Ne ^d da	Da ^c Ne ^d da	ne vidi napomenu 2 vidi napomenu 2	5.1.5.2.1 (a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.4, 6.4.22.5
Posebni oblik radioaktivnoga materijala - oblik pakovanja - pošiljka	- vidi napomenu 4	da vidi napomenu 4	ne vidi napomenu 4	ne vidi napomenu 4	1.6.6.4, 5.1.5.2.1 (a) 6.4.22.5
Slabo raspršiv radioaktivni materijal - oblik - pošiljka	- vidi napomenu 4	da vidi napomenu 4	ne vidi napomenu 4	ne vidi napomenu 4	5.1.5.2.1 (a), 6.4.22.5
Pakovanja koji sadrže 0,1 kg ili više uranijeva heksafluorida - oblik - pošiljka	- vidi napomenu 4	da vidi napomenu 4	ne vidi napomenu 4	ne vidi napomenu 4	5.1.5.2.1 (a), 6.4.22.1

Predmet	UN broj	Zahijeva se odobrenje nadležnoga tijela		Pošiljatelj je obavezan prije svake otpreme obavijestiti nadležno tijelo države polaska i država kroz koje prolazi ^a	Referencija
		Država podrijetla	Države kroz koje prolazi ^a		
Posebni sporazumi - pošiljka	2919, 3331	da	da	da	1.7.4.2, 5.1.5.2.1 (b), 5.1.5.1.4 (b)
Odobreni oblici pakovanja koji su podložni prijelaznim mjerama	-	vidi 1.6.6	vidi 1.6.6	vidi napomenu 1	1.6.6.2, 5.1.5.1.4 (b), 5.1.5.2.1 (a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.9
Druge granice aktivnosti za izuzete pošiljke instrumenata ili predmeta	-	da	da	ne	5.1.5.2.1 (e), 6.4.22.7
Fisijski materijal izuzet u skladu s 2.2.7.2.3.5 (f)	-	da	da	ne	5.1.5.2.1 (a) (iii), 6.4.22.6

- ^a Države iz kojih se, kroz koje se ili u koje se prevozi pošiljka.
- ^b Ako su radioaktivni sadržaji fizijski materijal koji nije izuzet iz odredba za pakete koji sadrže fizijski materijal, tada se primjenjuju odredbe za pakete za fizijski materijal (vidi 6.4.11).
- ^c Za konstrukcije paketa za fizijski materijal, također, može biti potrebno odobrenje u odnosu na jedan od ostalih navoda u tablici.
- ^d Za pošiljke ipak može biti potrebno odobrenje u odnosu na jedan od ostalih navoda u tablici.

Poglavlje 5.2

Označavanje i obilježavanje listicama opasnosti

5.2.1 Označavanje ambalaže

NAPOMENA: Za označavanje koje se odnosi na izradbu, ispitivanje i odobrenje ambalaže, velikih pakiranja, posuda za plin, IBC, vidi 4. dio.

5.2.1.1 Osim ako nije drukčije propisano u RID, UN broj koji odgovara opasnim tvarima u pakiranjima, ispred kojega su slova "UN", mora biti vidljivo i trajno naveden na svakomu pakiranju. Broj UN i slova "UN" moraju biti visoki barem 12 mm, osim za pakete kapaciteta 30 litara ili manje ili maksimalne neto mase 30 kg te za cilindre vodnog kapaciteta 60 litara ili manje, kada moraju biti visoki barem 6 mm, i osim za pakete od 5 litara ili 5 kg ili manje, kada moraju biti odgovarajuće veličine. U slučaju nezapakiranih predmeta, oznake moraju biti na predmetu, njegovoj podlozi ili njegovoj napravi za rukovanje, skladištenje ili polaganje.

5.2.1.2 Oznake pakovanja prema zahtjevu u poglavlju:

- (a) moraju biti vidljive i lako čitljive;
- (b) moraju podnijeti izloženost klimatskim uvjetima, što ne smije bitno smanjiti njihovu učinkovitost.

5.2.1.3 Ambalaža za otpatke i tlačni spremnici za otpatke dodatno moraju biti označeni riječima: "ZA PRERADU". Slova oznake „ZA PRERADU“ moraju biti visoka najmanje 12 mm.

5.2.1.4 IBC i velike ambalaže zapremnine iznad 450 litara, moraju biti označeni na dvjema nasuprotnim stranicama.

5.2.1.5 Dodatne odredbe za tvari Klase 1

Za tvari Klase 1 pakovanja moraju dodatno nositi vlastiti otpremni naziv, kako je određeno u skladu sa 3.1.2. Oznake koje su jasno čitljive i ne mogu se izbrisati, moraju biti na službenome jeziku države podrijetla, također, ako taj jezik nije engleski, francuski ili njemački, talijanski i na engleskome, francuskome, njemačkome ili talijanskom jeziku, osim ako međunarodnim tarifama ili sporazumima sklopljenima između država koje sudjeluju u otpremi, nije propisano drukčije.

Za vojne pošiljke unutar 1.5.2. koje se otpremaju kao zatvorene pošiljke, oznake i opis na pošiljkama mora biti u skladu sa vojnim propisima umjesto pravih otpremnih naziva.

5.2.1.6 Dodatne odredbe za tvari Klase 2

Posude za koje se mogu puniti, moraju nositi sljedeće podatke napisane jasnim, čitljivim i trajnim znakovima:

(a) UN broj i vlastiti otpremni naziv plina ili smjese plinova, kako je određeno u skladu sa 3.1.2.

U slučaju plinova koji su razvrstani pod navod N.D.N., pokraj UN broja mora biti naveden samo tehnički naziv¹ plina..

U slučaju smjesa, moraju biti navedena najviše dva sastavna dijela koja najviše pridonose opasnosti:

(b) za stlačene plinove koji se pune prema masi i za ukapljene plinove ili najveća težina punjenja i tara cisterne s armaturom i priborom koji su pričvršćeni u trenutku punjenja ili bruto težina;

(c) datum (godina) sljedećega periodičnog pregleda.

---

¹ Umjesto vlastitoga otpremnoga naziva ili, ako je potrebno, vlastitoga otpremnoga naziva navoda n.d.n. nakon kojega slijedi tehnički naziv, dozvoljeno je korištenje sljedećih naziva:

- za UN br. 1078 pothlađeni plin, n.d.n: smjesa F1, smjesa F2, smjesa F
- za UN br. 1060 smjese metilacetilena i propadiena, stabilizirane: smjesa P1, smjesa P
- za UN br. 1965 smjesa ugljikovodičnoga plina, ukapljena, n.d.n: smjesa A, smjesa A01, smjesa A02, smjesa A0, smjesa A1, smjesa B1, smjesa B2, smjesa B, smjesa C. Nazivi koji su uobičajeni u struci i spomenuti u 2.2.2.3, klasifikacijska šifra 2F, UN br. 1965, napomena 1, mogu se koristiti samo kao nadopuna.
- za UN br. 1010 butadieni, stabilizirani: 1,2-butadien, stabilizirani, 1,3-butadien, stabilizirani.

Ove pojedinosti mogu biti urezane ili napisane na trajnomu elektroničkom mediju ili pločici koje su pričvršćene na prostor za tvari ili napisane na prijanjajućim i jasno vidljivim oznakama, kao što su tiskane, ili bilo kojim drugim jednakim postupkom.

NAPOMENA 1: Vidi i 6.2.2.7.

2: Za posude koje se ne mogu puniti, vidi 6.2.2.8.

5.2.1.7 Posebne odredbe za označavanje tvari za radioaktivni materijal

5.2.1.7.1 Pakovanje mora biti čitljivo i trajno označeno na vanjskoj stranici ambalaže oznakom pošiljatelja ili primatelja ili objema. Svaka zaštitna ambalaža mora biti čitljivo i trajno označena s vanjske strane oznakom pošiljatelja ili primatelja ili objema oznakama, osim ako su te oznake jasno vidljive na svim paketima unutar zaštitne ambalaže.

5.2.1.7.2 Za svako pakovanje, osim izuzetih pakovanja, UN broj ispred kojega su slova "UN" i vlastiti otpremni naziv moraju biti čitljivo i trajno označeni na vanjskoj stranici ambalaže. Oznaka izuzetih paketa mora biti kako je propisano pododjeljkom 5.1.5.4.1.

5.2.1.7.3 Svako pakovanje bruto mase koja prelazi 50 kg na vanjskoj stranici ambalaže, mora imati čitljivo i trajno označenu dozvoljenu bruto masu.

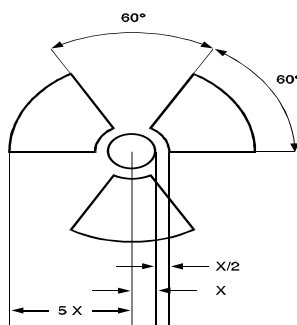
5.2.1.7.4 Svako pakovanje koje je u skladu:

- s pakovanjem tip IP-1, pakovanjem tip IP-2 ili oblikom pakovanja tip IP-3, mora biti čitljivo i trajno označeno na vanjskoj stranici ambalaže s "TIP IP-1", "TIP IP-2" ili "TIP IP-3," ovisno o slučaju;
- s oblikom pakovanja tip A mora biti čitljivo i trajno označeno na vanjskoj stranici ambalaže s "TIP A";
- s pakovanjem tip IP-2, pakovanjem tip IP-3 ili oblikom pakovanja tip A, mora biti čitljivo i trajno označeno na vanjskoj stranici ambalaže s razlikovnim znakom koja se koristi na vozilima u međunarodnom cestovnom prometu² države podrijetla oblika i naziva proizvođača ili drugom identifikacijskom oznakom ambalaže koju navede nadležno tijelo države porijekla oblika.

5.2.1.7.5 Svaki paket koji je u skladu s konstrukcijom koju je odobrilo nadležno tijelo prema jednom od stavaka 1.6.6.2.1, 5.1.5.2.1, 6.4.22.1 do 6.4.22.4 i 6.4.23.4 do 6.4.23.7 mora imati čitljivu i trajnu oznaku na vanjskoj strani paketa, koja sadrži sljedeće podatke:

- identifikacijskom oznakom koju je za oblik dodijelilo nadležno tijelo;
- serijskim brojem kojim se jedinstveno identificira svaka ambalaža koja je u skladu s navedenim oblikom;
- s „Tip B(U)“, „Tip B(M)“ ili „Tip C“ u slučaju konstrukcije paketa tipa B(U), B(M) ili C

5.2.1.7.6 Pakovanje koje je u skladu s oblikom pakovanja tip B(U), tip B(M) ili tip C na vanjskoj stranici krajnje vanjske posude koja je otporna na vatru i vodu, mora biti jednostavno označen ispupčivanjem, utiskivanjem - ili na neki drugi način koji je otporan na vatru i vodu - trolisnim simbolom koji je prikazan na sljedećoj slici.

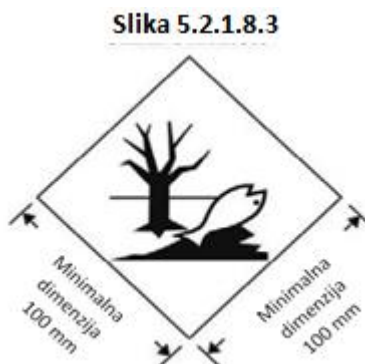

²

Razlikovni znak Države registracije koji se koristi na motornim vozilima i prikolicama u međunarodnom cestovnom prometu, primjerice u skladu sa Ženevskom konvencijom o cestovnom prometu iz 1949. i Bečkom konvencijom o cestovnom prometu iz 1968.

Osnovni trolisni simbol čija je osnova središnji krug polumjera X.
Najmanja dopuštena visina X 4 mm.

- 5.2.1.7.7** Kad je materijal LSA-I ili SCO-I u posudama ili materijalima za zamatanje, i kad se prevozi prema isključivoj namjeni, kako je dozvoljeno u 4.1.9.2.4, vanjska površina posuda ili materijala za zamatanje može nositi oznake "RADIOAKTIVNI LSA-I" ili "RADIOAKTIVNI SCO-I", ovisno o slučaju.
- 5.2.1.7.8** U svim slučajevima međunarodnog prijevoza paketa za koje su potrebni odobrenje konstrukcije ili prijevoza nadležnog tijela, te na koja se primjenjuju različite vrste odobrenje u različitim državama kroz koje se paket prevozi, kategorizacija je u skladu s potvrdom države podrijetla konstrukcije.
- 5.2.1.8** **Posebne odredbe za označavanje tvari opasnih za okoliš**
- 5.2.1.8.1.** Pakiranja koja sadrže tvari opasne za okoliš i ispunjavaju kriterije pododjeljka 2.2.9.1.10 moraju imati trajnu oznaku da sadrže tvari opasne za okoliš prikazanu u pododjeljku 5.2.1.8.3 s izuzetkom jednostrukih pakiranja i zajedničkih pakiranja kada takva jednostruka pakiranja ili unutarnja pakiranja takvih zajedničkih pakiranja imaju:
- obujam od 5 l ili manje za tekućine; ili
  - neto masu od 5 kg ili manje za krutine.
- 5.2.1.8.2.** Oznaka za opasnu tvar za okoliš mora se nalaziti kraj oznaka propisanih u 5.2.1.1. Uvjeti iz 5.2.1.2. i 5.2.1.4. moraju biti ispunjeni.
- 5.2.1.8.3.** Oznake za tvari opasne za okoliš moraju biti jednake onima prikazanim na Slici 5.2.1.8.3.

Oznaka za tvar opasnu za okoliš

Oznaka mora biti oblika kvadrata pod kutom od 45° (oblik romba). Simbol (riba i drvo) mora biti na crne boje na bijeloj pozadini ili na pozadini druge odgovarajuće kontrastne boje. Minimalne dimenzije oznake moraju biti 100 mm x 100 mm, a minimalna širina crte koja definira oblik romba mora biti 2 mm. Ako je to potrebno zbog veličine paketa, dimenzije/debljina crte mogu biti smanjene, pod uvjetom da oznaka ostane jasno vidljiva. Ako dimenzije nisu propisane, sve karakteristike moraju biti približno razmjerne ovdje prikazanim.

NAPOMENA: Odredbe o obilježavanju iz točke 5.2.2 primjenjuju se uz bilo kakav zahtjev prema kojem paketi moraju nositi oznaku tvari opasne za okoliš.

- 5.2.1.9** **Oznaka litijske baterije**
- 5.2.1.9.1** Paketi koji sadrže litijske članke ili baterije pripremljene u skladu s posebnom odredbom 188 bit će označeni kako je prikazano na Slici 5.2.1.9.2.
- 5.2.1.9.2** Oznaka će prikazivati UN broj koji stoji iza slova „UN“, tj. „UN 3090“ za litijsko-metalne članke ili baterije ili „UN 3480“ za litijsko-ionske članke ili baterije. Gdje su litijski članci ili baterije sadržane u opremi ili pakirani s istom, bit će prikazan UN broj iza slova „UN“, tj. „UN 3091“ ili „UN 3481“, kako je prikladno. Kada paket sadrži litijske članke ili baterije raspoređene različitim UN brojevima, svi primjenjivi UN brojevi bit će prikazani na jednoj ili više oznaka.

Oznake litijske baterije

* Mjesto za UN broj(eve)

** Mjesto za telefonski broj za dodatne informacije

Oznaka će biti u obliku pravokutnika sa šrafurom. Dimenzije će biti minimalno 120 mm širine i 100 mm visine, a minimalna širina šrafure bit će 5 mm. Simbol (skupina baterija, jedna oštećena iz koje izbija plamen, iznad UN broja za litijsko-ionske ili litijsko-metalne baterije ili članke) bit će crne boje na bijeloj pozadini. Šrafura će biti crvene boje. Ako veličina paketa tako zahtijeva, dimenzije/debljina linija može se smanjiti, ali ne na manje od 105 mm širine x 74 mm visine. Gdje dimenzije nisu propisane, sve karakteristike moraju biti približno razmjerne prikazanima.

5.2.1.10 Strelice smjera

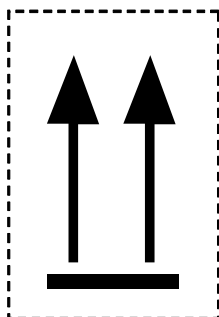
5.2.1.10.1

Osim kako je navedeno u 5.2.1.10.2:

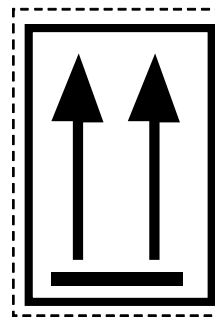
- kombinirana pakovanja čija unutarnja pakovanja sadrže tekućine;
- pojedinačna pakovanja opremljena odušnim ventilom; i
- kriogen posude namijenjene prijevozu podhlađenih ukapljenih plinova,

moraju biti označena s jasno s strelicama smjera kako je navedeno na slici dolje ili u ISO 780:1997. Strelice smjera se moraju nalaziti na dvjema stranicama pakovanja tako da strelice pokazuju smjer pravilnog okretanja pakovanja. Oznaka mora biti pravokutna i veličine koja je jasno vidljiva prema veličini pakovanja. Pravokutnik mora biti obrubljen crtkanom crtom. Prikazani obrubljeni pravokutnik oko strelica je neobvezan.

Slika 5.2.1.10.1.1

Slika 5.2.1.10.1.2

ili

Dvije crne ili crvene strelice na bijeloj ili drugoj kontrastnoj podlozi.
Obrub pravokutnika nije obvezan.
Sve karakteristike moraju biti približno razmjerne ovdje prikazanima.

5.2.1.10.2

Strelice smjera nisu potrebne na:

- (a) vanjskoj ambalaži koja sadrži tlačne spremnike osim kriogenih spremnika;
- (b) vanjskoj ambalaži koja sadrži opasne tvari u unutarnjoj ambalaži, od kojih svaka sadrži najviše 120 ml, s dovoljno upijajućeg materijala između unutarnje i vanjske ambalaže da potpuno upije tekući sadržaj;

- (c) vanjska ambalaža koja sadrži zarazne tvari Klase 6.2 u primarnim posudama od kojih svaka sadrži najviše 50 ml;
- (d) paketi vrste IP-2, IP-3, A, B (U), B (M) ili C koji sadrže radioaktivne tvari Klase 7;
- (e) vanjska ambalaža koja sadrži predmete koji su nepropustljivi u svim smjerovima (npr. alkohol ili živa u termometrima, aerosolima itd.); ili
- (f) vanjska ambalaža koja sadrži opasne tvari u hermetički zatvorenoj unutarnjoj ambalaži od kojih svaka sadrži najviše 500 ml.

5.2.1.10.3 Strelice za ovu svrhu smiju biti postavljene na pakovanju te na njemu ne smije biti drugih strelica.

5.2.2 Obilježavanje ambalaže

NAPOMENA : U svrhu obilježavanja s listicama opasnosti, mali kontejneri smatraju se pošiljkama.

5.2.2.1 Odredbe o obilježavanju

5.2.2.1.1 Za svaki predmet ili tvar, navedeni u tablici A poglavlja 3.2, I, moraju biti pričvršćene listice opasnosti koje su prikazane u stupcu (5), osim ako nije drukčije propisano posebnom odredbom u stupcu (6).

5.2.2.1.2 Oznake opasnosti koje se ne mogu izbrisati, koje točno odgovaraju propisanim modelima, mogu se koristiti umjesto listica opasnosti.

5.2.2.1.3 - 5.2.2.1.5

(Rezervirano)

5.2.2.1.6 Osim kako je propisano u 5.2.2.1.2, svaka listica opasnosti:

- (a) mora biti pričvršćena na istu površinu pakovanja, ako to dopuštaju dimenzije pakovanja; za pakovanja Klase 1 i 7, pokraj oznake za vlastiti otpremni naziv;
- (b) mora biti tako postavljena na pakovanje da nije prekrivena ili zaklonjena bilo kojim dijelom ili dodatkom na ambalažu ili bilo kojom drugom listicom opasnosti ili oznakom; i
- (c) mora biti postavljena odmah uz drugu listicu opasnosti kada je potrebno staviti više od jedne listice opasnosti.

Kad je pakovanje nepravilna oblika ili malih dimenzija, tako da se na njega na zadovoljavajući način ne može pričvrstiti listica opasnosti, na pakovanje može biti pričvršćena čvrsto privezanim privjeskom ili na neki drugi odgovarajući način.

5.2.2.1.7 IBC i velike ambalaže zapremnine iznad 450 litara, moraju biti obilježeni na dvjema nasuprotnim stranicama.

5.2.2.1.8 Posebne odredbe za označavanje pošiljaka s eksplozivnim tvarima ili predmetima kada se otpremaju kao vojne pošiljke

Pri prijevozu vojnih pošiljaka po 1.5.2, kao pakovanja nije potrebno da pošiljke imaju oznake propisane u koloni (5) tabele A poglavlja 3.2, pod uslovom da se poštuju propisane odredbe o skupnom pakiranju propisane u 7.5.2 na osnovu podataka u tovarnom listu, a u skladu sa 5.4.1.2.1 (f).

5.2.2.1.9 Posebne odredbe za obilježavanje samoreaktivnih tvari i organskih peroksida

- (a) listica opasnosti u skladu s oblikom br. 4.1, također, podrazumijeva da predmet može biti zapaljiv i prema tome, nije potrebna listica opasnosti u skladu s oblikom br. 3. Uz to, listica opasnosti u skladu s oblikom br. 1 mora se staviti za samoreaktivne tvari tip B, osim ako nadležno tijelo nije dozvolilo da ta listica opasnosti nije potrebna za određenu ambalažu - stoga što su podaci ispitivanja pokazali da samoreaktivna tvar u takvoj ambalaži ne pokazuje eksplozivno ponašanje.
- (b) listica opasnosti u skladu s oblikom br. 5.2, također, podrazumijeva da predmet može biti zapaljiv, i prema tome nije potrebna listica opasnosti u skladu s oblikom br. 3. Uz to, moraju se stavljati sljedeće listice opasnosti:

- (i) listica opasnosti u skladu s oblikom br. 1 za organske peroksidge tip B, osim ako nadležno tijelo nije dozvolilo da listica opasnosti nije potrebna za određenu ambalažu - stoga što su podaci ispitivanja pokazali kako organski peroksid u takvoj ambalaži ne pokazuje eksplozivno ponašanje;
- (ii) listica opasnosti u skladu s oblikom br. 8 obvezna je kad su ispunjeni kriteriji za pakirnu skupinu I ili II Klase 8.

Za samoreaktivne tvari i organske peroksidge koji se spominju po nazivu, potrebne listice opasnosti navedene su u popisu u 2.2.41.4 odnosno u 2.2.52.4.

5.2.2.1.10 Posebne odredbe za obilježavanje pakovanja sa zaraznim tvarima

Pokraj listice opasnosti u skladu s oblikom br. 6.2, pakovanja sa zaraznim tvarima, potrebno je označiti i svim ostalim listicama opasnosti koje su obvezne s obzirom na narav sadržaja.

5.2.2.1.11 Posebne odredbe za obilježavanje radioaktivnoga materijala

5.2.2.1.11.1

Osim ako se, sukladno 5.3.1.1.3, ne koriste uvećane listice opasnosti, svaki paket, zaštitna ambalaža i kontejner koji sadržava radioaktivni materijal mora nositi listicu opasnosti u skladu s primjenjivim modelima pod brojevima 7A, 7B ili 7C te u skladu s odgovarajućom kategorijom. Listice opasnosti moraju biti pričvršćene na dvije suprotne vanjske strane paketa ili zaštitne ambalaže, odnosno na sve četiri vanjske strane kontejnera ili spremnika. Osim toga, svaki paket, zaštitna ambalaža ili kontejner koji sadrži fisijskii materijal, osim fisijskih materijala izuzetih odredbama 2.2.7.2.3.5, mora nositi listicu opasnosti u skladu s modelom pod brojem 7E; takve listice opasnosti se po potrebi pričvršćuju pored listica opasnosti koje su u skladu s primjenjivim modelima pod brojevima 7A, 7B ili 7C. Listice ne smiju pokriti oznake navedene točkom

5.2.1. Sve listice koje se ne odnose na sadržaj bit će uklonjene ili prekrivene.

5.2.2.1.11.2

Svaka listica opasnosti u skladu s primjenjivim modelom pod brojem 7A, 7B ili 7C, mora biti popunjena sljedećim podacima.

- (a) sadržaj:
  - (i) osim za materijal LSA-I, naziv(i) radionuklida kako su navedeni u tablici 2.2.7.2.2.1, koristeći simbole koji su nadopisani u tablici. Kad je riječ o smjesama radionuklida, treba nabrojiti i najrestriktivnije radionuklide, ovisno o tome koliko je to dopušteno u odnosu na prostor na predviđenoj crti. Skupine LSA ili SCO moraju se navesti nakon naziva radionuklida. U ovu svrhu moraju se koristiti izrazi "LSA-II", "LSA-III", "SCO-I" i "SCO-II";
  - (ii) za materijal LSA-I potreban je samo izraz "LSA-I"; naziv radionuklida nije potreban.
- (b) aktivnost:

Najveća aktivnost radioaktivnih sadržaja za vrijeme prijevoza izražena u bekerelima (Bq), s odgovarajućom oznakom SI prefiksa (vidi 1.2.2.1). Za fisijski materijal se ukupna masa fisijskih nuklida u jedinici grama (g), ili njezini višekratnici, može koristiti umjesto aktivnosti;
- (c) kad je riječ o zaštitnoj ambalaži i kontejnerima, navodi "sadržaj" i "aktivnost" na listici opasnosti moraju nositi podatke prema zahtjevu u prethodnim točkama (a) odnosno (b), zbrojene za cijeli sadržaj zaštitne ambalaže ili kontejnera, osim što na listicama opasnosti za zaštitnu ambalažu ili kontejnere koji sadrže mješovitu tvar pakovanja koji sadrže različite radionuklide, u takvim navodima može pisati: "Vidi prijevozne isprave".
- (d) otpremni indeks: Broj određen u skladu sa 5.1.5.3.1 i 5.1.5.3.2.(navod s otpremnim indeksom, nije potreban za kategoriju I-BIJELO).

5.2.2.1.11.3

Na svakoj listici opasnosti u skladu s modelom br. 7E mora biti naveden indeks sigurnosti kritičnosti (engl. criticality safety index, CSI), kako je navedeno u odobrenju primjenjivom u zemljama kroz ili u koje se pošiljka prevozi, a koje je izdalo nadležno tijelo, odnosno kako je navedeno u točkama 6.4.11.2 ili 6.4.11.3.

5.2.2.1.11.4

Kada je riječ o zaštitnoj ambalaži i kontejnerima, listica opasnosti sukladna modelu br. 7E mora sadržavati zbroj indeksa sigurnosti kritičnosti svih paketa koji se nalaze unutar zaštitne ambalaže ili kontejnera.

5.2.2.1.11.5 U svim slučajevima međunarodnog prijevoza paketa za koje su potrebni odobrenje konstrukcije ili prijevoza nadležnog tijela, te na koja se primjenjuju različite vrste odobrenje u različitim državama kroz koje se paket prevozi, kategorizacija je u skladu s potvrdom države podrijetla konstrukcije.

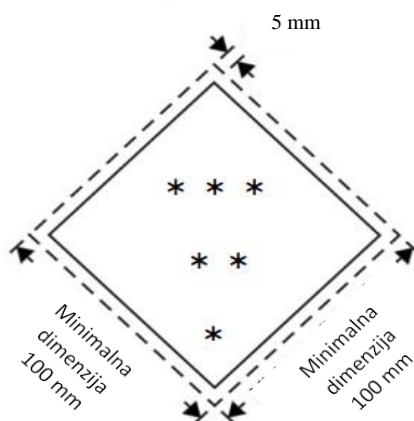
5.2.2.2 Odredbe za listice opasnosti

5.2.2.2.1 Listice opasnosti moraju ispunjavati odredbe navedene u nastavku i s obzirom na boju, simbole i općenito oblik, moraju biti u skladu s oblicima prikazanim u 5.2.2.2.2. Odgovarajući modeli potrebni za druge načine prijevoza, s manjim razlikama koje ne utječu na očito značenje listice opasnosti, također su prihvatljivi.

NAPOMENA: Kada je potrebno postaviti listice opasnosti prema 5.2.2.2.1.1, u 5.2.2.2.2 prikazane su sa vanjskom crtkanom crtom. Crtkani rub nije potreban ako se listica opasnosti postavlja na podlogu kontrastne boje.

5.2.2.2.1.1 Listice opasnosti moraju biti oblikovane kako je prikazano na Slici 5.2.2.2.1.1.

Slika 5.2.2.2.1.1

Naljepnica opasnosti klase/podskupine

* Klasa, odnosno oznaka „4“ za klase 4.1, 4.2 i 4.3, odnosno oznaka „6“ za klase 6.1 i 6.2 bit će prikazana u donjem kutu.

** Dodatni tekst /brojevi/simbol/slova moraju (ako je obvezno) ili mogu (ako nije obvezno) biti prikazani u ovoj donjoj polovici.

*** Simbol klase ili, za odsjeke 1.4, 1.5 i 1.6, broj podjele, odnosno za model br. 7E, riječ „FISIJSKI“ mora biti prikazana u ovoj gornjoj polovici.

5.2.2.2.1.1.1 Naljepnice opasnosti moraju biti prikazane na pozadini kontrastne boje, odnosno moraju biti obrubljene isprekidanom ili punom crtom.

5.2.2.2.1.1.2 Listice opasnosti moraju biti oblika kvadrata pod kutom od 45° (u obliku romba). Njihove minimalne dimenzije moraju biti 100 mm x 100 mm, a minimalna širina crte koja definira oblik romba mora biti 2 mm. Unutarnja crta ruba listice mora biti paralelna s vanjskom crtom ruba i između njih mora biti 5 mm razmaka. Unutarnja crta ruba gornje polovice listice mora biti iste boje kao simbol, a unutarnja crta ruba donje polovice listice iste boje kao broj klase ili podjele u donjem kutu. Ako nisu propisane dimenzije, sve karakteristike moraju biti približno razmjernje prikazanim.

5.2.2.2.1.1.3 Ako je to potrebno radi veličine paketa, dimenzije mogu biti smanjene, pod uvjetom da simboli i drugi elementi listice ostanu jasno vidljivi. Unutarnja crta ruba listice mora ostati 5 mm udaljena od vanjske. Minimalna širina unutarnje crte ruba mora ostati 2 mm. Dimenzije za cilindre moraju biti sukladne s točkom 5.2.2.2.1.2

5.2.2.2.1.2 Cilindri za Klasu 2 zbog svojega oblika, položaja i mehanizama za učvršćivanje u svrhu prijevoza mogu nositi listice opasnosti koje označavaju navedeno u ovom odjeljku i oznaka tvari opasna za okoliš, po potrebi, čija je veličina smanjena prema dimenzijama navedenima u ISO 7225:2005, Cilindri za plin – listica opasnosti upozorenja, koja se stavlja na dio takvih cilindara koji nije valjkast (rame).

NAPOMENA: Kada je promjer cilindra premalen da bi omogućio smanjenih listica opasnosti o gornjem dijelu cilindra koji nije valjkast, smanjene listice opasnosti smiju se prikazati na valjkastom dijelu.

Bez obzira na odredbe u 5.2.2.1.6, listice opasnosti i oznaka tvari opasna za okoliš (vidi 5.2.1.8.3). mogu se preklapati onoliko koliko je to propisano u ISO 7225:2005. Ipak, u svakomu slučaju, listice opasnosti za primarnu opasnost i brojke na bilo kojoj listici opasnosti moraju biti potpuno vidljive, a simboli prepoznatljivi.

Prazne neočišćene posude pod tlakom za plinove Klase 2 mogu biti prevožene s zastarjelim ili oštećenim listicama opasnosti u svrhu ponovnog punjenja ili ispitivanja gdje će se postaviti nova listica opasnosti u skladu s važećim zahtjevima ili ako se posuda pod tlakom vozi na otpad.

5.2.2.2.1.3 Izuzev listica opasnosti za podskupine 1.4, 1.5 i 1.6 Klase 1, gornja polovica listice opasnosti mora sadržavati slikovni simbol, a donja polovica mora sadržavati:

- (a) za Klase 1, 2, 3, 5.1, 5.2, 7, 8 i 9, broj klase;
- (b) za Klase 4.1, 4.2 i 4.3, oznaku "4";
- (c) za Klase 6.1 i 6.2, oznaku "6".

No, za model listica opasnosti br. 9A, gornja polovica listice opasnosti mora sadržavati samo sedam okomitih crta simbola, a donja polovica mora sadržavati skupinu baterija simbola i broj klase.

Osim za model listice opasnosti br. 9A, listice opasnosti mogu uključivati tekst, poput UN broja ili riječi kojima se opisuje opasnost (npr. "zapaljivo") u skladu s 5.2.2.2.1.5, pod uvjetom da tekst ne prikriva ili umanjuje druge potrebne dijelove listice opasnosti.

5.2.2.2.1.4 Pored toga, osim za podskupine 1.4, 1.5 i 1.6, listice opasnosti za Klasu 1 u donjoj polovici, iznad broja klase, moraju prikazivati broj podskupine i slovo kompatibilne skupine za tvar ili proizvod. Listice opasnosti za podskupinu 1.4, 1.5 i 1.6 moraju prikazivati u gornjoj polovici broj podskupine, a u donjoj polovici broj klase i slovo kompatibilne skupine.

5.2.2.2.1.5 Na listice opasnosti koje nisu one za materijal Klase 7 neobvezno umetanje bilo kojega teksta (koji nije broj klase), u prostoru ispod simbola, mora se ograničiti na pojedinosti kojima se označava narav opasnosti i mjere zaštite koje je potrebno poduzeti pri rukovanju.

5.2.2.2.1.6 Simboli, tekst i brojke moraju biti jasne, čitljive i takve da ih nije moguće izbrisati, moraju biti crne boje na svim listicama opasnosti, osim za:

- (a) listice opasnosti Klase 8, gdje su tekst (ako ga ima), i broj klase bijele boje;
- (b) listice opasnosti čija je pozadina potpuno zelena, crvena ili plava na kojima oni mogu biti bijele boje;
- (c) listice opasnosti za Klasu 5.2, gdje simbol može biti bijele boje; i
- (d) listice opasnosti u skladu s oblikom br. 2.1 na cilindrima i plinskim ulošcima za plinove UN brojeva 1011, 1075, 1965 i 1978, na kojima mogu biti prikazani u boji pozadine posude ako ima dovoljno kontrasta.

5.2.2.2.1.7 Sve listice opasnosti moraju podnijeti izloženost klimatskim uvjetima, što ne smije znatno smanjiti njihovu učinkovitost.

5.2.2.2.2

Oblici listica opasnosti

Klasa 1

Eksplzivne tvari ili predmeti

(Br. 1)

Podskupina 1.1, 1.2 i 1.3

Simbol (eksplozija bombe): crna;
Podloga: naranđasta; Oznaka "1" u donjem kutu

(Br. 1.4)

Podskupina 1.4

Podloga: naranđasta; Oznake: crno; Brojevi moraju biti visoki 30 mm i debljine linija 5 mm (za listice opasnosti mjera 100 mm x 100 mm); Oznaka "1" u donjem kutu

(Br. 1.5)

Podskupina 1.5

(Br. 1.6)

Podskupina 1.6

** Mjesto za podskupinu-ostaviti prazno ako je eksplozivnost dodatna opasnost

* Mjesto za kompatibilnu skupinu-ostaviti prazno ako je eksplozivnost dodatna opasnost

Klasa 2

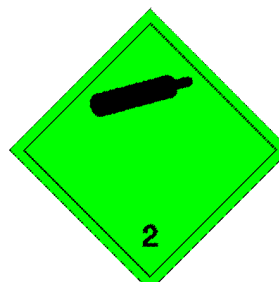
Plinovi

(Br. 2.1)

Zapaljivi plinovi

Simbol (plamen: crni ili bijeli (osim kako se zahtjeva u 5.2.2.2.1.6 (d)); Podloga: crvena; Oznaka "2" u donjem kutu

(Br. 2.2)

Nezapaljivi, neotrovno plinovi

Simbol (plinska posuda): crna ili bijela; Podloga: zelena
Oznaka "2" u donjem kutu

Klasa 3
Zapaljive tekućine

(Br. 2.3)
Otrovni plinovi
Simbol (lubanja i križ s kostima) crna; Podloga :

bijela; Oznaka "2" u donjem kutu

(Br. 3)
Simbol (plamen): crni ili bijeli; Podloga: crvena; Oznaka "3" u donjem kutu

Klasa 4.1
Zapaljive krute tvari,
samoreaktivne tvari,
polimerizirajuće tvari i
krute eksplozivne tvari
smanjene osjetljivosti

(Br. 4.1)
Simbol (plamen: crna;
Podloga: bijela sa sedam
okomitih crta; Oznaka "4"
u donjem kutu

(Br. 4.2)
Simbol (plamen: crna;
Podloga: gornja polovica
bijela, donja polovica
crvena; Oznaka "4" u
donjem kutu

(Br. 4.3)
Simbol (plamen: crna ili bijela Podloga: plava Oznaka
"4" u donjem kutu

Class 5.1 hazard
Oxidizing substances

(Br. 5.1)
Simbol (plamen iznad kruga): crna;
Podloga: žuta;
Oznaka "5.1" u donjem kutu

Class 5.2 hazard
Organic peroxides

(Br. 5.2)
Simbol (plamen): crna ili bijela; Podloga: gornja polovica
crvena; donja žuta;
Oznaka "5.2" u donjem kutu

Klasa 6.1
Otrovne tvari

(Br. 6.1)
Simbol (lubanja i križ kostima): crna;
Podloga: bijela; Oznaka "6" u donjem kutu

Klasa 6.2
Zarazne tvari

(Br. 6.2)
Na donjoj polovici listice opasnosti može biti ispisano: "ZARAZNA TVAR" i "U SLUČAJU OŠTEĆENJA ILI PROPUŠTANJA OBAVIJESTITI ZDRAVSTVENU USTANOVU"; Simbol (tri polumjeseca položena u krugu) i ispis: crna; Podloga: bijela; Oznaka "6" u donjem kutu

Klasa 7
Radioaktivni materijal

(Br. 7A)
Kategorija I - bijelo
Simbol (trolist): crna; Podloga: bijela; Tekst (obvezan): crna u donjem dijelu listice opasnosti: "RADIOAKTIVNO" "SADRŽAJ ..." "AKTIVNOST ..."; Jedna crvena crta iza riječi "RADIOAKTIVNO"; Oznaka "7" u donjem kutu

(Br. 7B)
Kategorija II - žuto
Simbol (trolist): crna; Podloga: gornja polovica žuta s bijelim rubom, donja polovica bijela; Tekst (obvezan): crna u donjem dijelu listice: "RADIOAKTIVNO" "SADRŽAJ ..." "AKTIVNOST ..."; U pravokutniku s crnim rubom: "PRIJEVOZNI INDEKS" Dvije okomite crvene crte moraju biti iza riječi "RADIOAKTIVNO"; Oznaka "7" u donjem kutu

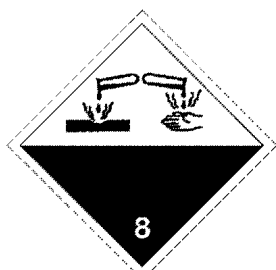
(Br. 7C)
Kategorija III – žuto
Simbol (trolist): crna; Podloga: gornja polovica žuta s bijelim rubom, donja polovica bijela; Tekst (obvezan): crna u donjem dijelu listice: "RADIOAKTIVNO" "SADRŽAJ ..." "AKTIVNOST ..."; U pravokutniku s crnim rubom: "PRIJEVOZNI INDEKS" Tri okomite crvene crte moraju biti iza riječi "RADIOAKTIVNO"; Oznaka "7" u donjem kutu

(Br. 7E)

Klasa 7 fizijski materijal
 Podloga: bijela; Tekst (obvezan): crna
 u donjem dijelu listice opasnosti:
 "FIZIJSKO"; U donjem dijelu listice
 opasnosti u pravokutniku s crnim
 rubom: "PRIJEVOZNI INDEKS";
 Oznaka "7" u donjem kutu

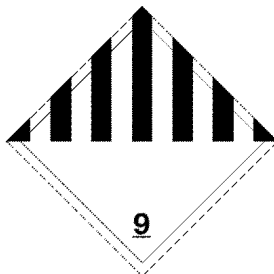
**Klasa 8
 Nagrizajuće tvari**

(Br. 8)

Simbol (tekućina, teče iz
 dvije epruvete na ruku i
 metal); crna; Podloga: gornja
 polovica bijela, donja
 polovica crna s bijelim
 rubom; Oznaka "8" u donjem
 kutu

**Klasa 9
 Ostale opasne tvari i predmeti**

(Br. 9)

Simbol (sedam okomitih
 crta u gornjoj polovici): crna;
 Podloga: bijela; Oznaka "9"
 podcrtana u donjem kutu

(Br. 9A)

Simbol (sedam okomitih
 crnih crta u gornjoj
 polovici; skupina baterije,
 jedna oštećena iz koje
 izbija plamen u donjoj
 polovici); crni;
 Pozadina: bijela;
 Oznaka „9“ podcrtana u
 donjem kutu

Poglavlje 5.3

Obilježavanje i označavanje

NAPOMENA: Za obilježavanje i označavanje velikim listicama opasnosti kontejnera, MEGCa, kontejner cisterna i prenosivih cisterna za prijevoz u prijevoznome lancu, uključujući prijevoz morem, vidi i 1.1.4.2.1. Ako se primjenjuju odredbe iz 1.1.4.2.1 (c), vrijedeće su samo 5.3.1.3 i 5.3.2.1.1 poglavlja.

5.3.1 Označavanje

5.3.1.1 Opće odredbe

5.3.1.1.1 Kad je zahtjevano u ovom odjeljku, velike listice opasnosti moraju biti pričvršćene na vanjsku površinu velikih kontejnera, MEGCa, kontejner cisterni, prenosivih cisterni i vagona. Velike listice opasnosti moraju odgovarati listicama opasnosti propisanim u stupcu (5), i ovisno o slučaju, stupcu (6) tablice A poglavlja 3.2 za opasnu tvar koja je u velikom kontejneru, MEGCu, kontejner cisterni, prenosivoj cisterni ili vagonu, i moraju biti u skladu sa specifikacijama navedenima u 5.3.1.7. Velike listice opasnosti moraju biti postavljene na podlogu kontrastne boje ili moraju biti obrubljene crtkanom ili punom crtom.

NAPOMENA: Za ranžirne listice po uzorku 13 i 15 pogledaj 5.3.4.

5.3.1.1.2 Za Klasu 1 kompatibilne skupine, ne smiju biti navedene na velikim listicama opasnosti ako se vagonom ili velikim kontejnerom prevoze tvari ili predmeti koji pripadaju dvjema ili više kompatibilnih skupina. Vagoni ili veliki kontejneri kojima se prevoze tvari ili predmeti iz različitih podjela, moraju nositi samo velike listice opasnosti koje su u skladu s oblikom najopasnije podjele prema redoslijedu:

1.1 (najopasnije), 1.5, 1.2, 1.3, 1.6, 1.4 (najmanje opasno).

Kad se prevoze tvari 1.5 D s tvarima ili predmetima podskupine 1.2, vagon ili veliki kontejner moraju biti označeni velikom listicom opasnosti kao u podjeli 1.1.

Velike listice opasnosti nisu potrebne pri prijevozu eksploziva podskupine 1.4, kompatibilne skupine S.

Pri prijevozu vagona ili velikih kontejnera s posebnim pošiljkama kao što su vojne pošiljke po odredbama 1.5.2 i koje nisu označene u skladu sa odredbama 5.2.2.1.8, vagon se mora označiti po dvije uzdužne strane, a veliki kontejner sa sve četiri strane s velikim listicama navedenim u koloni 5, tabele A u poglavlju 3.2.

5.3.1.1.3 Za Klasu 7 velika listica opasnosti za primarnu opasnost mora biti u skladu s modelom br. 7D, kako je navedeno u 5.3.1.7.2. Velika listica opasnosti nije obvezna za vagone ili velike kontejnere kojima se prevoze izuzeta pakovanja.

Ako je obvezno pričvrstiti listice opasnosti i velike listice opasnosti Klase 7 na vagone, velike kontejnere, MEGCe, kontejnere cisterne ili prenosive cisterne, umjesto velike listice opasnosti br. 7D, može se postaviti uvećana listica opasnosti koja odgovara obveznoj listici opasnosti modela br. 7A, 7B ili 7C i koja ispunjava obje svrhe. U tom slučaju dimenzije neće biti manje od 250 mm puta 250 mm.

5.3.1.1.4 Za Klasu 9 velika listica opasnosti mora odgovarati modelu listice opasnosti br. 9 kao u 5.2.2.2.2; model listice opasnosti br. 9A ne smije se koristiti u svrhu obilježavanja.

5.3.1.1.5 Veliki kontejneri, MEGCi, kontejner cisterne, prenosive cisterne ili vagoni u kojima je tvar koja ne pripada samo jednoj klasi, ne moraju imati velike listice opasnosti za dodatnu opasnost ako je opasnost - koja je prikazana na velikoj listici opasnosti - već naznačena primarnim ili velikom listicom opasnosti za dodatnu opasnost.

5.3.1.1.6 Velike listice opasnosti koje se ne odnose na opasnu tvar koja se prevozi, ili njezine ostatke, moraju biti uklonjene ili pokrivene.

5.3.1.1.7 Kada se velike listice opasnosti postavljaju na preklopne ploče, one moraju biti oblikovane i osigurane tako da se ne mogu zaklopiti ili otpustiti od držača tijekom prijevoza (posebno uslijed udara ili slučajnih postupaka).

5.3.1.2 Označavanje velikih kontejnera, MEGC, kontejner cisterni i prenosivih cisterni

Velike listice opasnosti moraju biti pričvršćene na objema stranicama i na svakomu kraju velikih kontejnera, MEGC, kontejner cisterne ili prenosive cisterne.

Kad kontejner cisterna ili prenosiva cisterna imaju višedijelne pregrade (komore) i u njima se prevoze dvije ili više opasnih tvari, odgovarajuće velike listice opasnosti moraju biti postavljene uz dužinu svake stranice na mjestu odnosnih pregrada, i po jedna velika listica opasnosti od svakoga oblika na svakomu kraju kontejnera. Ako svaki pregradak mora imati iste velike listice opasnosti, te velike listice opasnosti moraju se postaviti samo jednom duž svake strane i na oba kraja spremnika-kontejnera ili prijenosnog spremnika.

5.3.1.3 **Označavanje vagona kojima se prevoze veliki kontejneri, MEGC, kontejner cisterne ili prenosive cisterne.**

NAPOMENA: Za označavanje listicama opasnosti vagona koji se koriste u željezničkom prijevozu cestovnih vozila vidjeti 1.1.4.4.

Ako velike listice opasnosti koje su pričvršćene na velike kontejnere, MEGCe, kontejner cisterne ili prenosive cisterne nisu vidljive izvan vagona kojima se prevoze, isti velike listice opasnosti moraju biti pričvršćene na objema stranicama i na stražnjemu dijelu vagona. U protivnomu, nije potrebno pričvršćivati velike listice opasnosti na vagon kojima se prevoze.

5.3.1.4 **Označavanje vagona za prijevoz tvari u rasutom stanju, vagona cisterne, baterijska vagona i vagona s odvojjivim cisternama**

Velike listice opasnosti moraju biti pričvršćene na objema stranicama vagona.

Ako vagon cisterna, baterijski vagon ili zamjenjiva cisterna koje se prevoze na vagonu imaju višedijelne pregrade i prevoze dvije ili više opasnih tvari, odgovarajuće velike listice opasnosti moraju biti postavljene na svaku stranicu lijevo i desno na mjestu odnosnih pregrada. Ako u svim pregradama moraju biti iste velike listice opasnosti, velike listice opasnosti se moraju postaviti samo jedanput na lijevoj i desnoj strani vagona.

Ako je za isti pregradak potrebno više od jedne velike listice opasnosti, velike listice opasnosti moraju biti postavljene jedan pokraj drugoga uzduž obje stranice vagona.

5.3.1.5 **Označavanje vagona kojima se prevoze samo pakiranja**

Velike listice opasnosti moraju biti pričvršćene uzdužno na objema stranicama vagona.

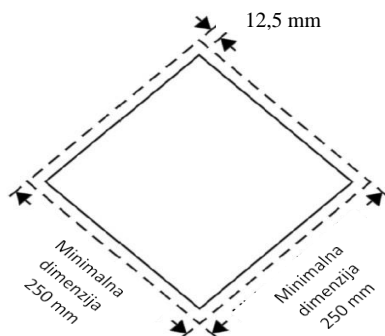
5.3.1.6 **Označavanje praznih vagona cisterni, baterijskih vagona, MEGC, kontejner cisterni, prenosivih cisterni i praznih vagona i velikih kontejnera za prijevoz rasutih tvari**

Prazne vagone cisterne, vagone s izgradnim cisternama, baterijske vagone, MEGCi, kontejner cisterne i prenosive cisterne koje nisu očišćene ni otplinjene, i prazne vagone i veliki kontejneri za prijevoz rasutih tvari neočišćeni, i nadalje moraju nositi velike listice opasnosti koje su bili potrebne za prethodnu tvar.

5.3.1.7 **Specifikacije za velike listice opasnosti**

5.3.1.7.1 **Osim kako je propisano točkom 5.3.1.7.2 za velike listice opasnosti Klase 7 te točkom 5.3.6.2 za oznake za tvari opasne za okoliš, velika listica opasnosti mora biti oblikovana na način prikazan na Slici 5.3.1.7.1.**

Slika 5.3.1.7.1

Velika listica opasnosti (osim za Klasu 7)

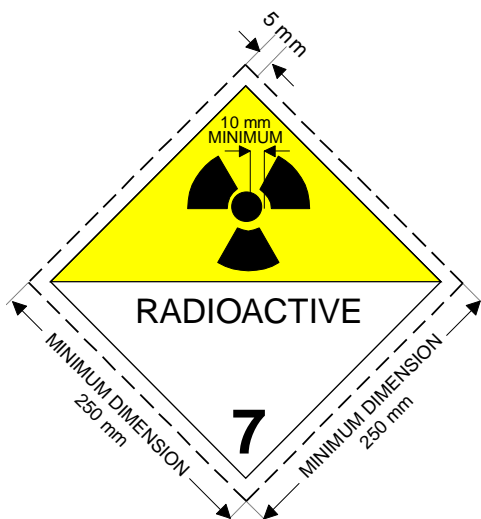
Velika listica opasnosti mora biti u obliku kvadrata pod kutom od 45° (u obliku romba). Minimalne dimenzije moraju iznositi 250 mm x 250 mm (do ruba velike listice opasnosti). Unutarnja crta ruba mora biti paralelna s vanjskom crtom ruba i između njih mora biti 12,5 mm razmaka. Simbol i unutarnja crta ruba moraju se podudarati u boji s listicom opasnosti klase ili podjele opasnih tereta u pitanju. Simbol/znak klase ili podjele mora biti postavljena razmjerno onima propisanim točkom 5.2.2.2 za odgovarajuću klasu ili podjelu opasnih tereta u pitanju te mora biti razmjerne veličine odnosu na njih. Na velikoj listici opasnosti mora biti prikazan broj klase ili podjele (a za terete Klase 1, također i slova oznaka skupine sukladnosti) opasnih tereta u pitanju, na način propisan točkom 5.2.2.2 za pripadajuću veliku listicu opasnosti, znamenkama visine najmanje 25 mm. Ako nisu navedene dimenzije, sve karakteristike moraju biti približno razmjerne prikazanima.

Zahtjevi iz točke 5.2.2.1.2 također će se primjenjivati.

5.3.1.7.2

Velika listica opasnosti Klase 7, ne smije biti manjih dimenzija od 250 mm x 250 mm s crnom crtom koja prolazi 5 mm unutar ruba i usporedna je s rubom, i mora izgledati kako je prikazano u nastavku (oblik br. 7D). Broj "7" ne smije biti manji od 25 mm. Podloga gornje polovice velike listice opasnosti mora biti žute boje, a donja polovica bijele boje, trolist i znakovi moraju biti crne boje. Riječ "RADIOAKTIVNO" u donjoj polovici nije obvezna da se na ovoj velika listica opasnosti može prikazati odgovarajući UN broj za pakovanje.

Velika listica opasnosti za radioaktivni materijal Klase 7

(br.7D)

Simbol (trolist); crno. Podloga; gornja polovica žuto s bijelim rubom, donja polovica bijelo.

Na donjoj polovici napisana je riječ "RADIOAKTIVNO" ili alternativno (vidi 5.3.2.1.2) odgovarajući UN broj i oznaka "7" u donjem kutu.

5.3.1.7.3

Za kontejner cisterne i prienosne spremnike zapremnine koja ne prelazi 3 m³, velike listice opasnosti se mogu zamijeniti listicama opasnosti u skladu sa 5.2.2.2. Ako te oznake nisu jasno vidljive s vanjske strane vagona koji ih nosi, velike listice opasnosti prema 5.3.1.7.1 moraju biti postavljene i na obje bočne strane vagona.

5.3.1.7.4

Ako su veličina i izrada vagona takve da raspoloživa površina nije dovoljna za pričvršćivanje propisanih velikih listica opasnosti, njihove dimenzije mogu se smanjiti na minimalno 150 mm puta 150 mm. U tom se slučaju ne primjenjuju druge dimenzije koje su propisane za simbole, crte, brojeve i slova.

5.3.2

Označavanje narančastom pločom

5.3.2.1

Općenite odredbe za označavanje narančastom pločom

NAPOMENA: Za označavanje narančastom pločom vagona koji se koriste u željezničkom prijevozu cestovnih vozila vidjeti 1.1.4.4.

- 5.3.2.1.1** Pri prijevozu opasnih tvari, za koje je u koloni (20) tabele A, poglavlja 3.2 naveden broj opasnosti, oznaku na obje strane uzdužno moraju imati
- vagoni cisterne
  - baterijski vagon
  - vagoni s prenosivim cisternama
  - kontejnerska cisterna
  - MEGC
  - prijenosne cisterne
  - vagon za prijevoz opasnih tvari u rasutom stanju
  - mali ili veliki kontejner s opasnim tvarima u rasutom stanju
  - vagon ili kontejner s pakiranom samo jednom radioaktivnom tvari sa samo jednim UN brojem po odredbi

koristi se za prijevoz tvari za koje je dat identifikacijski broj opasnosti u stupcu (20) Tablice A u Poglavlju 3.2

Ta se narančasta ploča može postaviti uzdužno na svaku stranu potpuno opterećenog vagona koje sadrže istu tvar ili predmet .

- 5.3.2.1.2** Ploče narančaste boje moraju imati identifikacijski broj opasnosti i UN broj, u skladu sa 5.3.2.2.2, propisan u stupcu (20) odnosno stupcu (1) tablice A poglavlja 3.2 za svaku tvar koja se prevozi .

Pri prijevozu više različitih tvari u vagonu cisterni, baterijskom vagonu, vagonu s prenosivim cisternama, kontejner cisterni, MEGC ili prijenosnoj cisterni s više posebnih odjeljaka u istom tanku, pošiljatelj ih mora označiti s pločama narančaste boje u skladu s 5.3.2.1.1, tako da svaka mora imati odgovarajući broj, na svakoj strani tanka ili odjeljka u tanku , paralelno s longitudinalnom osi vagona, kontejner cisterne ili prijenosne cisterne i to tako da su jasno vidljive.

- 5.3.2.1.3** (Rezervirano)

- 5.3.2.1.4** (Rezervirano)

- 5.3.2.1.5** Ako narančaste ploče koje su propisane u 5.3.2.1.1 postavljene na kontejnere, kontejner cisterne, MEGC ili prenosive cisterne nisu jasno vidljive s vanjske strane vagona koji ih nosi iste ploče moraju biti postavljene i na obje bočne strane vagona.

NAPOMENA: Ovaj stavak ne primjenjuje se na označavanje s narančastim pločama na zatvorenim i pokrivenim vagonima koji prevoze cisterne s maksimalnim kapacitetom od 3 000 litara.

- 5.3.2.1.6** (Brisano)

- 5.3.2.1.7** Zahtjevi navedeni u 5.3.2.1.1 do 5.3.2.1.5, također se odnose na prazne

- fiksne ili izgradne cisterne,
- baterijska vagone,
- kontejner cisterne,
- prenosive cisterne i
- MEGC,

koji nisu očišćeni niti otplinjeni

i prazni vagoni i prazne velike i male kontejnere za prijevoz neočišćene ili nekontaminirane rasute tvari.

- 5.3.2.1.8** Ploče narančaste boje, koje se ne odnose na opasnu tvar koja se prevozi, ili njihove ostatke, moraju biti i uklonjene ili pokrivene. Ako su ploče pokrivene, pokrivanje mora biti potpuno i učinkovito i nakon petnaest minuta izgaranja u požaru.

5.3.2.2 Specifikacije za ploče narančaste boje

- 5.3.2.2.1** Narančaste ploče moraju biti reflektirajuće i imati osnovicu 40 cm i visinu 30 cm; moraju imati crni obrub širine 15 mm. Uporabljeni materijal mora biti otporan na vremenske uvjete i osigurati trajnost označavanja. Ploča se ne smije maknuti s podloge na kojoj je namještena niti po 15 minutnom izlaganju vatri. Mora ostati pričvršćena bez obzira na smjer vagona.

Ploče propisane u 5.3.2.1.2. i 5.3.2.1.5 mogu biti zamijenjene naljepnicom, bojom ili nekim drugim ekvivalentnim procesom. U tom slučaju označavanje mora udovoljiti zahtjevima ovog podpoglavlja osim zahtjeva u svezi zaštite od požara navedenog u 5.3.2.2.1 i 5.3.2.2.2.

NAPOMENA: Koordinate kromatičnosti boje narančastih ploča u uobičajenim uvjetima korištenja trebale bi biti na području u dijagramu kromatičnosti koji tvore sljedeće koordinate koje se spajaju:

Koordinate kromatičnosti točaka na kutovima područja u dijagramu kromatičnosti				
x	0,52	0,52	0,578	0,618
y	0,38	0,40	0,422	0,38

Čimbenik svjetline ne-reflektirajuće boje: $\beta > 0.22$, čimbenik svjetline reflektirajuće boje: $\beta > 0.12$.

Referentno središte E, standardna osvjetljenost C, uobičajeni kut upada 45° , promatrano pod kutom od 0° .

Koeficijent refleksne svjetlosne boje jakosti pod kutom osvjetljenosti od 5° , promatrano pod kutom od 0.2° : nije manje od 20 kandela po luksu na m^2 .

5.3.2.2.2

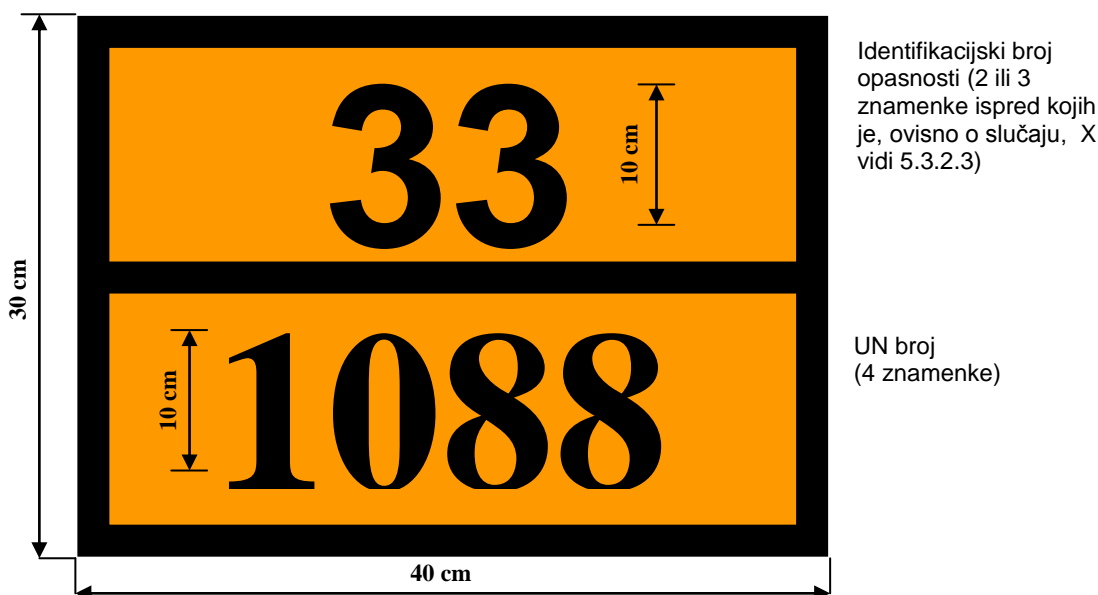
Identifikacijski broj opasnosti i UN broj sastoje se od crnih znamenka visine 100 mm i debljine linija 15 mm. U gornjemu dijelu ploče mora biti upisan identifikacijski broj opasnosti, a UN broj u donjem dijelu ploče; moraju biti odijeljeni vodoravnom crnom crtom, debljine 15 mm, koja ide po sredini visine ploče s jedne na drugu stranicu (vidi 5.3.2.2.3).

Identifikacijski broj opasnosti i UN broj moraju biti takvi da se ne mogu izbrisati, i moraju biti čitljivi nakon petnaest minuta izgaranja u požaru.

Izmjenjivi brojevi i slova na pločama koji označavaju identifikacijski broj opasne tvari i UN broj moraju ostati na mjestu tijekom prijevoza bez obzira na smjer vagona.

5.3.2.2.3

Primjer ploče narančaste boje s identifikacijskim brojem opasnosti i UN brojem

Pozadina narančasta.

Rubovi, horizontalne linije i brojke crna, 15 mm debljina

5.3.2.2.4

Dozvoljeno odstupanje od dimenzija koje su navedene u pododjeljku jest $\pm 10\%$.

5.3.2.2.5

Kada se narančasta ploča ili druga oznaka navedena u 5.3.2.2.1 postavlja na preklopne ploče, one moraju biti oblikovane i osigurane tako da se ne mogu zaklopiti ili otpustiti od držača tijekom prijevoza (posebno uslijed udara ili slučajnih postupaka).

5.3.2.3

Značenje identifikacijskoga broja opasnosti

5.3.2.3.1

Za tvari Klase 2 do 9 identifikacijski broj opasnosti čine dvije ili tri znamenke.

U načelu, znamenkama su označene sljedeće opasnosti:

- 2 ispuštanje plina zbog tlaka ili kemijske reakcije
- 3 zapaljivost tekućina (para) i plinova ili samozagrijavajuće tekućine
- 4 zapaljivost krutih tvari ili samozagrijavajuće krute tvari
- 5 oksidacijski učinak (pojačava vatru)
- 6 otrovnost ili opasnost od zaraze
- 7 radioaktivnost
- 8 svojstvo nagrizanja
- 9 opasnost od spontane burne reakcije.

NAPOMENA: Opasnost od spontane burne reakcije u smislu brojke 9 uključuje mogućnost koja proizlazi iz naravi tvari opasnosti od eksplozije, raspadanja i reakcije polimerizacije nakon otpuštanja znatne topline ili zapaljivih i/ili otrovnih plinova.

Udvostručenje znamenke, znači pojačavanje određene opasnosti.

Ako se opasnost povezanu s tvari može prikladno prikazati samo jednom znamenkom, iza nje slijedi nula.

Sljedeće kombinacije znamenka imaju posebno značenje: 22, 323, 333, 362, 382, 423, 44, 446, 462, 482, 539, 606, 623, 642, 823, 842, 90 i 99, vidi 5.3.2.3.2 dolje.

Ako je ispred identifikacijskoga broja opasnosti slovo "X", to znači da tvar opasno reagira s vodom. Kad je riječ o takvim tvarima, voda se koristi samo uz odobrenje stručnjaka.

Za tvari i predmete Klase 1, klasifikacijska oznaka u skladu sa stupcem (3 b) tablice A poglavlja 3.2 mora se koristiti kao identifikacijski broj opasnosti. Klasifikacijska oznaka sastoji se od:

- broja podjele u skladu sa 2.2.1.1.5; i
- slova kompatibilne skupine u skladu sa 2.2.1.1.6.

5.3.2.3.2

Identifikacijski brojevi opasnosti koji su navedeni u stupcu (20) tablice A poglavlja 3.2 imaju sljedeća značenja:

20	zagušljivac ili plin bez dodatne opasnosti
22	podhlađeni ukapljeni plin, zagušljivac
223	podhlađeni ukapljeni plin, zapaljiv
225	podhlađeni ukapljeni plin, oksidirajući (pojačava vatru)
23	zapaljivi plin
238	zapaljivi plin, korozivni
239	zapaljivi plin, koji može spontano dovesti do burne reakcije
25	oksidirajući (pojačava vatru)
26	otrovni plin
263	otrovni plin, zapaljiv
265	otrovni plin, oksidirajući (pojačava vatru)
268	otrovni plin, korozivni
28	korozivni plin
285	korozivni plin, oksidirajući (pojačava vatru)
30	- zapaljiva tekućina (plamište između 23 i 60 °C, uključivo), ili - zapaljiva tekućina ili kruta tvar u otopljenom stanju s plamištem iznad 60 °C, zagrijana do temperature jednake ili iznad njezina plamišta, ili - samozagrijavajuća tekućina
323	zapaljiva tekućina koja reagira s vodom, ispuštajući zapaljive plinove
X323	zapaljiva tekućina koja reagira opasno s vodom, ispuštajući zapaljive plinove ³
33	jako zapaljiva tekućina (plamište ispod 23 °C)
333	pirofora tekućina
X333	pirofora tekućina koja reagira opasno s vodom ³
336	jako zapaljiva tekućina, otrovna
338	jako zapaljiva tekućina, korozivna
X338	jako zapaljiva tekućina, korozivna, koja reagira opasno s vodom ³
339	jako zapaljiva tekućina koja može spontano dovesti do burne reakcije
36	zapaljiva tekućina (plamište između 23 i 60 °C, uključivo), slabo otrovna ili samozagrijavajuća tekućina, otrovna
362	zapaljiva tekućina, otrovna, reagira s vodom, ispuštajući zapaljive plinove
X362	zapaljiva tekućina otrovna, reagirajući s vodom, stvara zapaljive plinove ³
368	zapaljiva tekućina, otrovna, korozivna
38	zapaljiva tekućina (plamište između 23 i 60 °C, uključivo), slabo korozivna ili samozagrijavajuća tekućina, korozivna
382	zapaljiva tekućina, korozivna, reagira s vodom, ispuštajući zapaljive plinove
X382	zapaljiva tekućina, korozivna, reagirajući s vodom, stvara zapaljive plinove ³
39	zapaljiva tekućina, može spontano dovesti do burne reakcije
40	zapaljiva kruta ili samoreaktivna tvar, ili samozagrijavajuća tvar, ili polimerizirajuća tvar

³ Voda se ne smije koristiti, jedino uz odobrenje stručnjaka.

423	kruta tvar koja reagira s vodom, oslobađajući zapaljive plinove, ili zapaljiva kruta tvar koja reagira s vodom, oslobađajući zapaljive plinove, ili samozagrijavajuća kruta tvar koja reagira s vodom, oslobađajući zapaljive plinove
X423	kruta tvar koja opasno reagira s vodom, oslobađajući zapaljive plinove ³ , ili zapaljiva kruta tvar koja opasno reagira s vodom, oslobađajući zapaljive plinove ³ , ili samozagrijavajuća kruta tvar koja opasno reagira s vodom, oslobađajući zapaljive plinove ³
43	spontano zapaljiva (pirofora) kruta tvar
X432	spontano zapaljiva (pirofora) kruta tvar koja reagira opasno s vodom, ispuštajući zapaljive plinove ³
44	zapaljiva kruta tvar, u otopljenomu stanju pri povišenoj temperaturi
446	zapaljiva kruta tvar, otrovna, u otopljenomu stanju, pri povišenoj temperaturi
46	zapaljiva ili samozagrijavajuća kruta tvar, otrovna
462	otrovna kruta tvar koja reagira s vodom, ispuštajući zapaljive plinove
X462	kruta tvar koja reagira opasno s vodom, stvara otrovne plinove ³
48	zapaljiva ili samozagrijavajuća kruta tvar, korozivna
482	korozivna kruta tvar koja reagira s vodom, stvara zapaljive plinove
X482	kruta tvar koja reagira opasno s vodom, stvara korozivne plinove ³
50	oksidirajuća tvar (pojačava vatru)
539	zapaljivi organski peroksid
55	jako oksidirajuća tvar (pojačava vatru)
556	jako oksidirajuća tvar, otrovna (pojačava vatru)
558	jako oksidirajuća tvar, korozivna (pojačava vatru)
559	jako oksidirajuća tvar, može spontano burno reagirati (pojačava vatru)
56	oksidirajuća tvar, otrovna (pojačava vatru)
568	oksidirajuća tvar, otrovna, korozivna (pojačava vatru)
58	oksidirajuća tvar, korozivna (pojačava vatru)
59	oksidirajuća tvar, može spontano dovesti do burne reakcije (pojačava vatru)
60	otrovna ili slabo otrovna tvar
606	zarazna tvar
623	otrovna tekućina, reagira s vodom, stvara zapaljive plinove
63	otrovna tvar, zapaljiva (plamište između 23 i 60 °C, uključivo)
638	otrovna tvar, zapaljiva (plamište između 23 i 60 °C, uključivo), korozivna
639	otrovna tvar, zapaljiva (plamište ne iznad 60 °C), može spontano dovesti do burne reakcije
64	otrovna kruta tvar, zapaljiva ili samozagrijavajuća
642	otrovna kruta tvar, reagira s vodom, stvara zapaljive plinove
65	otrovna tvar, oksidirajuća (pojačava vatru)
66	jako otrovna tvar
663	jako otrovna tvar, zapaljiva (plamište nije iznad 60 °C)
664	jako otrovna kruta tvar, zapaljiva ili samozagrijavajuća
665	jako otrovna tvar, oksidirajuća (pojačava vatru)
668	jako otrovna tvar, korozivna
X668	vrlo otrovna tvar, korozivna, opasno reagira s vodom ³
669	jako otrovna tvar, može spontano dovesti do burne reakcije
68	otrovna tvar, korozivna
687	otrovna tvar, korozivna, radioaktivna
69	otrovna ili slabo otrovna tvar, može spontano dovesti do burne reakcije
70	radioaktivni materijal
768	radioaktivni materijal, otrovni, korozivni
78	radioaktivni materijal, korozivni
80	korozivna ili slabo korozivna tvar
X80	korozivna ili slabo korozivna tvar, reagira opasno s vodom ³
823	korozivna tekućina, reagira s vodom, stvara zapaljive plinove
83	korozivna ili slabo korozivna tvar, zapaljiva (plamišta između 23 i 60 °C, uključivo)
X83	korozivna ili slabo korozivna tvar, zapaljiva, (plamišta između 23 i 60 °C, uključivo), reagira opasno s vodom ³
839	korozivna ili slabo korozivna tvar, zapaljiva (plamište između 23 i 60 °C, uključivo), može spontano dovesti do burne reakcije
X839	korozivna ili slabo korozivna tvar, zapaljiva (plamište između 23 i 60 °C, uključivo), može spontano burno reagirati i koja reagira opasno s vodom ³
84	korozivna kruta tvar, zapaljiva ili samozagrijavajuća
842	korozivna kruta tvar, reagira s vodom, stvara zapaljive plinove
85	korozivna ili slabo korozivna tvar, oksidirajuća (pojačava vatru)
856	korozivna ili slabo korozivna tvar, oksidirajuća (pojačava vatru), i otrovna
87	korozivna tvar, radioaktivna
86	korozivna ili slabo korozivna tvar, otrovna

88	jako korozivna tvar
X88	jako korozivna tvar, reagira opasno s vodom ³
883	jako korozivna tvar, zapaljiva (plamište između 23 i 60 °C, uključivo)
884	jako korozivna kruta tvar, zapaljiva ili samozagrijavajuća
885	jako korozivna tvar, oksidirajuća (pojačava vatru)
886	jako korozivna tvar, otrovna
X886	jako korozivna tvar, otrovna, reagira opasno s vodom ³
89	korozivna ili slabo korozivna tvar, može spontano dovesti do burne reakcije
90	tvar opasna za okolinu; razne opasne tvari
99	razne opasne tvari, prevoze se na povišenoj temperaturi.

5.3.3 Oznaka za tvari povećane temperature

Vagoni-cisterne, spremnici-kontejneri, prijenosni spremnici, posebni vagoni ili veliki kontejneri ili posebno opremljeni vagoni ili veliki kontejneri koji sadrže tvar koja se prevozi ili predaje za prijevoz u tekućem stanju na ili iznad 100 °C, ili u krutom stanju na ili iznad 240 °C, moraju imati na obje strane vagona ili na obje strane i na prednjem i stražnjem dijelu velikog kontejnera, spremnika-kontejnera i prijenosnih spremnika oznaku prikazanu na Slici 5.3.3

Slika 5.3.3

Oznaka za tvari povećane temperature

Oznaka mora biti u obliku jednakostraničnog trokuta. Boja oznake mora biti crvena. Minimalna dimenzija stranica mora biti 250 mm. Ako dimenzije nisu navedene, sve karakteristike moraju biti približno razmjerne prikazanim. Za spremnike-kontejnere i prijenosne spremnike s kapacitetom do 3 000 litara i s dostupnim površinskim dijelom koji nije dovoljno velik da se na njega pričvrste propisane oznake, najmanje dimenzije stranica mogu se smanjiti na 100 mm.

5.3.4 Ranžirne listice po uzorku 13 i 15

5.3.4.1 Općenite odredbe

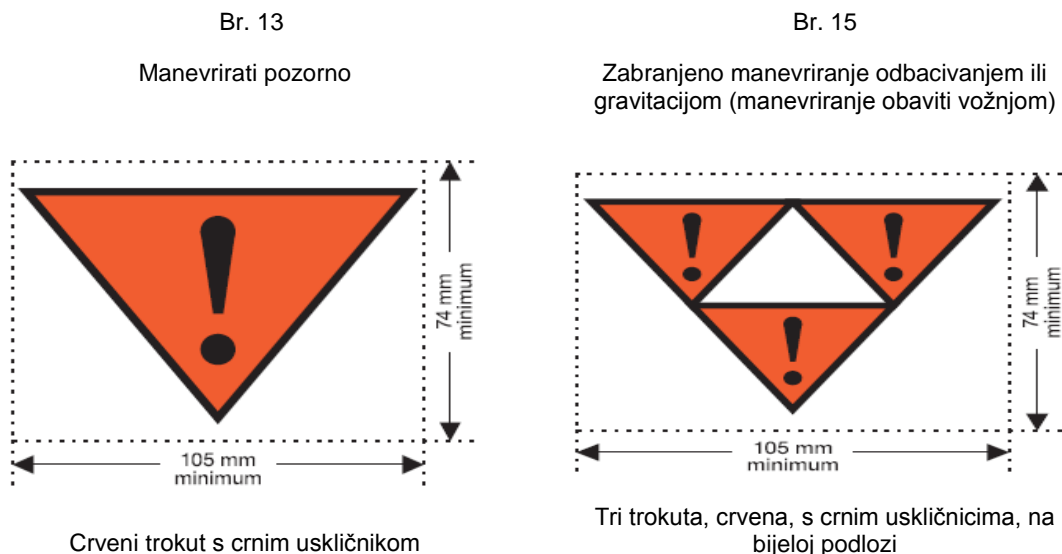
Općenite odredbe po 5.3.1.1.1 i 5.3.1.1.6 i 5.3.1.3 i 5.3.1.6 primjenjuju se na ranžirne listice po uzorku 13 i 15.

Umjesto ranžirnih listica, može se primijeniti zamjensko ranžirne oznake po točno određenom modelu. Mogu se jednostavno sastojati od crvenog trokuta s crnim uskličnikom (najmanje 100 mm širine u bazi i 70 mm visine).

5.3.4.2

Opis ranžirnih listica po uzorku 13 i 15

Ranžirne listice po uzorku 13 i 15 moraju imati oblik trokuta na manji od A7 formata (74 mm x 105 mm).

5.3.5

Narančasta crta (traka)

Tank vagoni namijenjeni za prijevoz tekućeg, pothlađenog tekućeg ili ukapljenog plina moraju biti označeni s neprekinutom, narančastom⁴, ne reflektirajućom crtom (trakom) širokom oko 30 cm, koja se mora nalaziti na sredini cisterne.

5.3.6

Oznaka tvari opasnih za okoliš

5.3.6.1

Kada je potrebno staviti velike listice opasnosti u skladu s odredbama 5.3.1, veliki kontejneri, MEGC, kontejner cisterne, prenosive cisterne i vagoni koji sadrže tvari opasne za okoliš i koji ispunjavaju kriterije iz 2.2.9.1.10. moraju nositi oznaku za tvari opasne za okoliš prikazanu u 5.2.1.8.3.

5.3.6.2

Oznaka za tvar opasnu za okoliš za velike kontejnere, UN višestruke kontejnere za plin, spremnike-kontejnere, prijenosne spremnike i vagoni mora biti jednaka onoj opisanoj točkom 5.2.1.8.3 i Slikom 5.2.1.8.3, osim što njene minimalne dimenzije moraju biti 250 mm x 250 mm. Za spremnike-kontejnere i prijenosne spremnike s kapacitetom do 3 000 litara i s dostupnim površinskim dijelom koji nije dovoljno velik da se za njega pričvrste propisane oznake, najmanje dimenzije stranica mogu se smanjiti na 100 x 100 mm. Ostale odredbe odjeljka 5.3.1 koje se odnose na velike listice opasnosti primjenjuju se mutatis mutandis na oznake.

⁴

Vidi 5.3.2.2.1 NAPOMENA.

Poglavlje 5.4

Dokumentacija

5.4.0 Općenito

5.4.0.1 Ako nije drukčije određeno, cjelokupni prijevoz robe koji je uređen prema Propisu RID mora biti popraćen dokumentacijom propisanom u ovom poglavlju, ovisno o slučaju.

5.4.0.2 Dopuštena je uporaba tehnika za elektroničku obradu podataka (EDP) ili elektroničku razmjenu podataka (EDI) kao pomoć za ili umjesto papirne dokumentacije, pod uvjetom da postupci koji se koriste za prikupljanje, pohranu i obradu elektroničkih podataka ispunjavaju zakonske uvjete kad je riječ o dokaznoj vrijednosti i dostupnosti podataka tijekom prijevoza, na način koji je barem jednak vrijednosti papirne dokumentacije.

5.4.0.3 Kad se prijevozniku daju podaci o prijevozu opasnog tereta putem tehnike EDP ili EDI, pošiljatelj može prijevozniku dati informacije u papirnatom obliku redosljedom koji je određen u ovom poglavlju.

5.4.1 Prijevozna isprava za opasne tvari i dodatne obavijesti

5.4.1.1 Općeniti podaci koji su potrebni u prijevoznoj ispravi

5.4.1.1.1 Prijevozna(e) isprava(e) mora(ju) sadržavati sljedeće podatke za svaku opasnu tvar, materijal ili predmet ponuđen za prijevoz:

- (a) UN broj ispred kojega su slova "UN";
- (b) vlastiti otpremni naziv, dopunjeni, ovisno o slučaju (vidi 3.1.2.8.1), s tehničkim nazivom u zagradi (vidi 3.1.2.8.1.1), kako je određeno u skladu sa 3.1.2;
- (c) - za tvari i predmete Klase 1: klasifikacijska oznaka navedena u stupcu (3 b) tablice A u poglavlju 3.2;

Kad su u stupcu (5) tablice A poglavlja 3.2 navedeni brojevi oblika listica opasnosti koji nisu 1, 1.4, 1.5 i 1.6, 13 i 15 ti brojevi oblika listica opasnosti, u zagradama, moraju slijediti iza klasifikacijske oznake;

- za radioaktivni materijal Klase 7: broj Klase: "7";

NAPOMENA: Za radioaktivni materijal s dodatnim opasnostima vidi osim toga i posebnu odredbu 172.

- za litijske baterije UN brojeva 3090, 3091, 3480 i 3481: broj Klase „9“;
- za druge tvari i predmete: brojevi oblika listice opasnosti navedeni u stupcu (5) tablice A u poglavlju 3.2 ili se primjenjivo u skladu s posebnom odredbom navedenom u stupcu (6). Ako je navedeno više od jednoga broja oblika listice opasnosti, brojevi koji slijede iza njih moraju biti navedeni u zagradama. Za tvari i predmete za koje nije naveden oblik listice opasnosti u stupcu (5) tablice A u poglavlju 3.2, osim ranžirne listice po uzorku 13, umjesto toga mora biti navedena njihova klasa prema stupcu (3a);
- (d) kad je dodijeljena pakirna skupina za tvar kojoj mogu prethoditi slova "PG" (npr. "PG II"), ili početna slova koja odgovaraju izrazu "pakirna skupina", na jezicima koji se koriste prema 5.4.1.4.1;

NAPOMENA: Za radioaktivni materijal Klase 7 s dodatnim opasnostima, vidi posebnu odredbu 172 (d) u poglavlju 3.3.

- (e) broj i opis pakovanja kada se primjenjuje (vidi također CIM članak 7 § 1 (h) i (i)); UN pakirna oznaka može biti upotrijebljena kao dodatak opisu vrste pakovanja (npr. jedna kutija (4G));

NAPOMENA: Broj, vrstu i kapacitet svakog unutarnjeg pakiranja unutar vanjskog pakiranja u miješanom pakiranju nije potrebno navesti.

- (f) ukupna količina svakoga navoda opasnih tvari koja nosi različit UN broj, vlastiti otpremni naziv ili, ovisno o slučaju, pakirnu skupinu (kao volumen ili kao bruto masa ili kao neto masa, ovisno o slučaju); vidi također CIM članak 7 § 1 (h) i (i));

NAPOMENA 1: (Rezervirano).

2: Za opasne tvari u strojevima ili opremi navedenima u RID, navedena količina je ukupna količina opasne tvari sadržane u njima u kilogramima ili litrama, po potrebi;

- (h) ime i adresa primatelja. U suglasju s nadležnim tijelom država uključenih u prijevoz, kada se opasne tvari prevoze za razvoz za više primatelja koji ne mogu biti znani na početku prijevoza navod "Razvoz" može biti naveden;
- (g) naziv i adresu pošiljatelja (vidi također CIM članak 7 § 1 (b));
- (h) naziv i adresu primatelja (vidi također CIM članak 7 § 1 (g));
- (i) izjavu koja je obvezna prema uvjetima bilo kojega posebnoga sporazuma;
- (j) Kada je propisano označavanje u skladu s 5.3.2.1, broj opasnosti također mora biti napisan ispred UN broja. Broj opasnosti se mora vidjeti i u slučaju da se potpuna opterećenja sastoje od pakovanja koja prevoze samo jednu te istu tvar označene su u skladu sa 5.3.2.1.

Mjesto i redoslijed prema kojemu se elementi potrebnih podataka pojavljuju u prijevoznoj ispravi su neobvezni, osim što (a), (b), (c) i (d) moraju biti prikazani u slijedu navedenom gore (npr. (a), (b), (c), (d)) bez isprepletanja podataka, osim kako je propisano u RID .

Primjeri dozvoljenih opisa opasnih tvari su sljedeći:

"UN 1098 ALIL ALKOHOL, 6.1 (3), I" ili
"UN 1098 ALIL ALKOHOL, 6.1 (3), PG I "

Kada je traženo označavanje u skladu s 5.3.2.1, (a), (b), (c) , (d) i (j) isto mora biti prikazano u slijedu (j),(a), (b), (c) , (d) bez isprepletanja podataka, osim kako je propisano u RID .

Primjeri dozvoljenih opisa opasnih tvari uzimajući u obzir sukladnost s 5.3.2.1 su sljedeći:

"663,UN 1098 ALIL ALKOHOL, 6.1 (3), I" ili
"663,UN 1098 ALIL ALKOHOL, 6.1 (3), PG I ".

5.4.1.1.2

Podaci koji se moraju navesti u prijevoznoj ispravi moraju biti čitljivi.

Iako se u poglavlju 3.1 i u tablici A u poglavlju 3.2 koriste velika tiskana slova da se naznače elementi od kojih se treba sastojati vlastiti otpremni naziv, te iako se u poglavlju koriste velika i mala tiskana slova da se naznače podaci koji se moraju navesti u prijevoznoj ispravi, korištenje velikih ili malih tiskanih slova pri unosu podataka u prijevoznu ispravu prepušteno je izboru.

5.4.1.1.3

Posebne odredbe za otpade

Ako se prevozi opasna tvar koja sadrži otpad (osim radioaktivnoga otpada), ispred vlastitoga otpremnoga naziva mora biti riječ "OTPAD", osim ako taj izraz nije dio vlastitoga otpremnoga naziva npr.:

- "UN 1230 OTPAD METANOL, 3 (6.1), II" ili
- "UN 1230 OTPAD METANOL, 3 (6.1), PG II" ili
- "UN 1993 OTPAD ZAPALJIVA TEKUĆINA, N.D.N. (toluen i etilni alkohol), 3, II" ili
- "UN 1993 OTPAD ZAPALJIVA TEKUĆINA , N.D.N. (toluen i etilni alkohol), 3, PG II" ili

kada je propisano označavanje u skladu s 5.3.2.1:

- „336, UN 1230 OTPAD METANOL, 3 (6.1), II“ ili
- „336, UN 1230 OTPAD METANOL, 3 (6.1), PG II“.

Ako se primjenjuje odredba za otpad kako je određeno točkom 2.1.3.5.5, sljedeće mora biti dodano opisu opasnih tereta koji se zahtijeva točkom 5.4.1.1.1 (a) do (d):

"OTPAD U SKLADU S 2.1.3.5.5" (npr. "UN 3264, KOROZIVNA TEKUĆINA, KISELA, ANORGANSKA, N.D.N., 8, II, OTPAD U SKLADU S 2.1.3.5.5").

Nije potrebno dodati tehničko ime, kako je navedeno u Poglavlju 3.3, posebnoj odredbi 274."

5.4.1.1.4

(Brisano)

5.4.1.1.5 **Posebne odredbe za ambalažu za oštećenu robu i tlačne spremnike za oštećenu robu**

Kada se opasne tvari prevoze u ambalaži za oštećenu robu ili tlačnom spremniku za oštećenu robu, riječi "AMBALAŽA ZA OŠTEĆENU ROBU" ili "TLAČNI SPREMNIK ZA OŠTEĆENU ROBU" moraju se dodati iza opisa robe u prijevoznoj ispravi.

5.4.1.1.6 **Posebne odredbe za prazne neočišćene posude**

5.4.1.1.6.1

Za praznu neočišćenu ambalažu, u kojoj je ostatak opasnih tvari klasa osim Klase 7, navod: "PRAZNO, NEOČIŠĆENO", "OSTATCI, ZADNJEG SADRŽAJA", mora biti naznačen prije ili poslije opisa opasnog tereta navedenog u 5.4.1.1.1 (j) i (a) do (d). Također, zahtjevi u 5.4.1.1.1 (c) moraju biti ispunjeni.

5.4.1.1.6.2

Posebne odredbe u 5.4.1.1.6.1 mogu biti zamijenjene s određenim odredbama u 5.4.1.1.6.2.1 ili 5.4.1.1.6.2.2.

5.4.1.1.6.2.1

Za prazna neočišćene ambalaže, u kojima je ostatak opasnih tvari klasa osim Klase 7, uključujući i prazne neočišćene posude za plinove čija zapremnina ne prelazi 1000 litara, podaci u skladu s 5.4.1.1.1 (a), (b), (c), (d), (e), (f) i (j) se može zamijeniti s: "PRAZNO PAKOVANJE", "PRAZNA POSUDA", "PRAZNI IBC", ili "PRAZNA VELIKA AMBALAŽA", nakon toga slijedi podatak o zadnjem teretu prema 5.4.1.1.1 (c).

Vidi sljedeći primjer: "PRAZNO PAKOVANJE, 6.1(3)".

Dodatno, u tom slučaju:

- (a) ako su opasni tereti koji su zadnji utovareni tereti Klase 2, podaci propisani u 5.4.1.1.1 (c) mogu se zamijeniti brojem klase „2“;
- (b) ako su opasni tereti koji su zadnji utovareni tereti klase 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 8 ili 9, podaci o teretu koji je zadnji utovaren, kako je opisano u 5.4.1.1.1 (c) mogu se zamijeniti riječima „S OSTATCIMA [...]“ nakon kojih slijedi klasa(e) i dodatna(e) opasnost(i) koja(e) odgovara(ju) različitim ostatcima, redoslijedom broja klase.

Primjer: Prazne ambalaže, neočišćene, koje su sadržavale terete Klase 3 koje se prevoze s praznim ambalažama, neočišćenim, koje su sadržavale terete Klase 8 s dodatnim opasnostima Klase 6.1, mogu se navoditi u prijevoznoj ispravi kao:

„PRAZNA AMBALAŽA, S OSTATCIMA 3, 6.1, 8“.

5.4.1.1.6.2.2

Za prazne ambalaže od pakovanja, neočišćene, koje sadrže ostatke opasnih tvari osim tvari Klase 7 i za prazne neočišćene posude za plinove zapremnine iznad 1000 litara, podaci u skladu s 5.4.1.1.1 (a) do (d) i (j) kojima prethodi "PRAZNI VAGON-CISTERNA", "PRAZNO VOZILO-CISTERNA", "PRAZNA CISTERNA", "PRAZNI KONTEJNER CISTERNA", "PRAZNA PRENOSIVA CISTERNA", "PRAZNI BATERIJSKI VAGON", "PRAZNO BATERIJSKO VOZILO", "PRAZNI MEGC", "PRAZNI VAGON", "PRAZNO VOZILO", "PRAZNI KONTEJNER" ili "PRAZNA POSUDA", kako odgovara, slijedi navod "ZADNJI TERET:". Osim toga, podpoglavlje 5.4.1.1.1 (f) ne smije biti primjenjen.

Vidi sljedeći primjer:

"PRAZNI VAGON-CISTERNA, ZADNJI TERET: 663 UN 1098 ALLYL ALKOHOL, 6.1 (3), I" ili "PRAZNI VAGON-CISTERNA, ZADNJI TERET: 663, N 1098 ALLYL ALKOHOL, 6.1 (3), PGI".

5.4.1.1.6.2.3

(Rezervirano)

5.4.1.1.6.3

- (a) ako se prazne cisterne, prazni baterijski vagoni, prazna baterijska vozila i MEGC neočišćeni prevoze do najbližega mjesta gdje se može obaviti čišćenje ili popravak u skladu s odredbama u 4.3.2.4.3 u prijevoznu ispravu mora se unijeti sljedeći dodatni navod:

"PRIJEVOZ U SKLADU SA 4.3.2.4.3".

- (b) ako se prazni vagoni, cestovna vozila i kontejneri neočišćeni prevoze do najbližega mjesta gdje se može obaviti čišćenje ili popravak u skladu s odredbama u 7.5.8.1, u prijevoznu ispravu mora se unijeti sljedeći dodatni navod:

"PRIJEVOZ U SKLADU SA 7.5.8.1".

5.4.1.1.6.4.

Za prijevoz vagon-cisterni, odvojivih cisterni, baterijskih vagona, kontejner cisternama i MEGC prema uvjetima iz 4.3.2.4.4, u prijevozni dokument uključuje se sljedeći navod:

"PRIJEVOZ U SKLADU S 4.3.2.4.4."

5.4.1.1.7 Posebne odredbe za prijevoz u prijevoznome lancu, uključujući pomorski ili zračni prijevoz⁵

Za prijevoz u skladu sa 1.1.4.2.1 u prijevoznu ispravu mora se unijeti izjava kako slijedi:

"PRIJEVOZ U SKLADU S 1.1.4.2.1."

5.4.1.1.8 (Rezervirano)

5.4.1.1.9 Posebne odredbe za željeznički prijevoz cestovnih vozila

NAPOMENA: Informacije iz prijevozne isprave navedene su u 1.1.4.4.5.

5.4.1.1.10 (Rezervirano)

5.4.1.1.11 Posebne odredbe za prijevoz IBC, spremnika, baterijskih vagona, prijenosnih spremnika i UN višestrukih kontejnera za plin (MEGC) nakon datuma isteka posljednjeg redovitog ispitivanja ili pregleda

Za prijevoz u skladu s 4.1.2.2 (b), 4.3.2.3.7 (b), 6.7.2.19.6 (b), 6.7.3.15.6 (b) ili 6.7.4.14.6 (b), izjava o tome mora biti uključena u prijevoznu ispravu kako slijedi:

„PRIJEVOZ U SKLADU S 4.1.2.2 (b)“,

„PRIJEVOZ U SKLADU S 4.3.2.3.7 (b)“,

„PRIJEVOZ U SKLADU S 6.7.2.19.6 (b)“,

„PRIJEVOZ U SKLADU S 6.7.3.15.6 (b)“ ili

„PRIJEVOZ U SKLADU S 6.7.4.14.6 (b)“, prema potrebi.

5.4.1.1.12 Posebne odredbe za prijevoz po prethodnim odredbama

Za prijevoz po 1.6.1.1 u prijevoznom dokumentu mora biti navedeno:

„PRIJEVOZ U SKLADU S RID PRIJE 1.SIJEČNJA 2017.“

5.4.1.1.13 (Rezervirano)

5.4.1.1.14 Posebne odredbe za prijevoz tvari koje se prevoze na povišenoj temperaturi

Ako iz vlastitoga otpremnoga naziva tvari koja se prevozi ili je namijenjena prijevozu u tekućemu stanju, pri temperaturi jednakoj ili višoj od 100 °C, ili u krutom stanju pri temperaturi jednakoj ili višoj od 240 °C, nije zamjetno da je riječ o uvjetima povišene temperature (primjerice, uporabom izraza "OTOPLJEN" ili "POVIŠENA TEMPERATURA", kao dijela vlastitoga otpremnoga naziva), riječ "**VRUĆ**" mora biti neposredno ispred vlastitoga otpremnoga naziva.

5.4.1.1.15 (Rezervirano)

5.4.1.1.16 Obvezni podaci u skladu s posebnom odredbom 640 u poglavlju 3.3

Ako se to zahtijeva posebnom odredbom 640 poglavlja 3.3, u prijevoznoj ispravi mora biti natpis "POSEBNA ODREDBA 640X", pri čemu je "X" veliko slovo koje dolazi nakon odnosnoga pozivanja na posebnu odredbu 640 u stupcu (6) tablice A poglavlja 3.2.

---

⁵ Pri prijevozu u prijevoznom lancu, uključujući pomorski ili zračni prijevoz, kopija dokumenta (obrazac za multimodalni transport opasnih tvari u skladu s 5.4.5) propisana za pomorski ili zračni prijevoz mora biti priložena uz transportne dokumente. Ovi dokumenti moraju biti iste veličine. Ako je formular za multimodalni transport opasnih tvari u skladu s 5.4.5 i priložen transportnim dokumentima, informacije vezane uz opasne tvari koje sadrži taj obrazac, nije potrebno prikazati u transportnim dokumentima, ali referenca na dodatne listove mora biti unešena u za to određenu rubriku (kockicu) u transportnim dokumentima.

5.4.1.1.17 **Posebne odredbe za prijevoz krutih tvari u kontejnerima za rasutu tvar u skladu sa 6.11.4**

Kad se krute tvari prevoze u kontejnerima za rasute tvari u skladu sa 6.11.4, u prijevoznoj ispravi mora biti sljedeća izjava (vidi NAPOMENU na početku 6.11.4):

"KONTEJNER ZA RASUTE TVARI BK(X)⁶, ODOBRILO NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE..."

5.4.1.1.18 **Posebne odredbe za prijevoz tvari opasnih za okoliš (vodeni okoliš)**

Ako tvar iz Klase 1 do 9 udovoljava mjerilima za klasifikaciju iz 2.2.9.1.10, u prijevoznoj ispravi će stajati i "OPASNO ZA OKOLIŠ" ili 'ZAGAĐIVAČ MORA/OPASAN ZA OKOLIŠ'. Ovaj dodatni zahtjev ne odnosi se na UN brojeve 3077. i 3082. ni iznimke navedene u 5.2.1.8.1.

Natpis "ZAGAĐIVAČ MORA" (sukladno 5.4.1.4.3 Kodeksa IMDG) prihvatljiv je ako se radi o prijevozu u transportnom lancu koji uključuje pomorski prijevoz.

5.4.1.1.19 **Posebne odredbe za prijevoz odbačenih, praznih i neočišćenih ambalaža (UN 3509)**

Za odbačene, prazne i neočišćene ambalaže, pravilni otpremni naziv naveden u 5.4.1.1.1 (b) mora biti dopunjen riječima „(S OSTACIMA [...]“⁶, nakon čega slijedi klasa (klase) i dodatna opasnost (opasnosti) povezane s ostacima, prema broju klase. Nadalje, 5.4.1.1.1 (f) se ne primjenjuje.

Primjer: Odbačene, prazne i neočišćene ambalaže koje su sadržavale terete Klase 4.1 zapakirane zajedno s odbačenim, praznim i neočišćenim ambalažama koje su sadržavale terete Klase 3 s dodatnom opasnosti Klase 6.1 moraju biti navedene u prijevoznoj ispravi kao:

„UN 3509 ODBAČENE, PRAZNE I NEOČIŠĆENE AMBALAŽE (S OSTACIMA POD 3, 4.1, 6.1), 9“.

5.4.1.1.20 **Posebne odredbe za prijevoz tvari klasificiranih u skladu s 2.1.2.8**

Za prijevoz u skladu s 2.1.2.8, izjava mora biti uključena u prijevoznu ispravu kako slijedi:

„KLASIFICIRANO U SKLADU S 2.1.2.8“.

5.4.1.1.21 **Posebne odredbe za prijevoz UN brojeva 3528, 3529 i 3530**

Za prijevoz UN brojeva 3528, 3529 i 3530, prijevozna isprava, kada je potrebno prema posebnoj odredbi 363 Poglavlja 3.3, mora sadržavati sljedeću dodatnu izjavu:

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 363“.

5.4.1.2 **Dodatni ili posebni podaci obvezni za određene klase**

5.4.1.2.1 **Posebne odredbe za Klasu 1**

(a) prijevozna će isprava, uz zahtjeve iz točke 5.4.1.1.1 (f), prikazivati sljedeće:

- ukupnu neto masu eksplozivnih sadržaja⁷ u kg za svaku tvar ili predmet koji nosi različiti UN broj;
- ukupnu neto masu eksplozivnih sadržaja⁷ u kg za svaku tvar i predmet koji je obuhvaćen prijevoznom ispravom;

(b) za mješovito pakovanje dvije različite tvari, opis tvari u prijevoznoj ispravi mora uključivati UN brojeve i nazive tiskane velikim slovima u stupcima (1) i (2) tablice A poglavlja 3.2 za obje tvari ili predmete. Ako je više od dvije različite tvari u istomu pakovanju u skladu s odredbama za mješovito pakovanje, koje su navedene u 4.1.10 posebne odredbe MP1, MP2 i MP20 do MP24, u prijevoznoj ispravi ispod opisa tvari moraju biti UN brojevi svih tvari i predmeta koji su u pakovanju, oblika: "TVARI UN BROJEVA....";

⁶ (x) zamijeniti s „1“ ili „2“, po potrebi.

⁷ Za predmete, „eksplozivni sadržaji“ označavaju eksplozivnu tvar koju predmet sadrži.

- (c) za prijevoz tvari i predmeta koji su dodijeljeni navodu n.d.n. ili navodu "0190 UZORCI, EKSPLOZIVNO" ili koji su pakirani u skladu s uputama za pakovanja P101 u 4.1.4.1, primjerak odobrenja nadležnoga tijela s uvjetima prijevoza mora biti priložen uz prijevoznu ispravu. Mora biti napisan na službenome jeziku države pošiljatelja i, također, ako taj jezik nije engleski, francuski, njemački ili talijanski, na engleskome, francuskome, njemačkome ili talijanskom jeziku, osim ako sporazumima, ako ih ima, koji su sklopljeni između država koje sudjeluju u prijevoznoj aktivnosti, nije predviđeno drukčije;
- (d) ako su pakovanja u kojima su tvari i predmeti skupina sukladnosti B i D utovarena zajedno u isti vagon u skladu s uvjetima iz 7.5.2.2, preslika odobrenja nadležnog tijela zaštitnoga pregratka ili sustava cisterne u skladu sa 7.5.2.2, napomena ^a ispod tablice, mora biti priložena uz prijevoznu ispravu. Mora biti napisano na službenome jeziku države pošiljatelja i, također, ako taj jezik nije engleski, francuski, njemački ili talijanski, na engleskom, francuskom ili njemačkom ili talijanskom jeziku, osim ako sporazumima, ako ih ima, koji su sklopljeni između država koje sudjeluju u prijevoznoj aktivnosti, nije predviđeno drukčije;
- (e) kad se eksplozivne tvari ili predmeti prevoze u ambalaži u skladu s uputom za pakovanja P101, u prijevoznoj ispravi mora biti natpis: "AMBALAŽU ODOBRILO NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE (naznaka države (razlikovni znak koji se koristi za vozila u međunarodnom cestovnom prometu⁸), u čije ime nadležno tijelo djeluje)" (vidi 4.1.4.1, uputa za pakovanja P101).
- (f) pri prijevozu vojnih pošiljaka mogu se umjesto oznaka iz tabele A poglavlja 3.2 koristiti oznake propisane od ovlaštene vojne uprave. Pri prijevozu vojnih pošiljaka, koje odstupaju od uvjeta prijevoza po 5.2.1.5, 5.2.2.1.8 i 5.3.1.1.2 i po 7.2.4. posebne odredbe W2, u prijevoznoj ispravi mora biti natpis: „VOJNA POŠILJKA“.
- (g) kad se prevoze pirotehnički predmeti UN brojeva 0333, 0334, 0335, 0336 i 0337, u prijevoznoj ispravi mora stajati:

"PIROTEHNIČKE PREDMETE RAZVRSTALO NADLEŽNO TIJELO XX, OZNAKA PIROTEHNIČKOG PREDMETA JE XX/YYZZZ".

Potvrda o razvrstavanju ne treba stajati uz pošiljku, ali pošiljatelj je mora dostaviti prijevozniku ili nadležnom tijelu u svrhu nadzora. Potvrda o razvrstavanju ili njen duplikat su na službenom jeziku zemlje koja vrši otpremu, ali i na njemačkom, engleskom, francuskom ili talijanskom jeziku ako nijedan od tih jezika nije službeni jezik te zemlje.

NAPOMENA 1: Dodatno, uz vlastiti otpremni naziv, u prijevoznu ispravu može se upisati komercijalni ili tehnički naziv tvari.

2: Klasifikacijska referencija(e) sastoji se od države članice Propisa RID u kojoj je odobrena klasifikacijska oznaka u skladu s posebnom odredbom 645 iz 3.3.1, kako je određeno razlikovnim znakom koji se koristi za vozila u međunarodnom cestovnom prometu (XX)⁸, identifikacije nadležnog tijela (YY) i jedinstvene serijske oznake (ZZZZ). Primjeri takvih klasifikacijskih referencija su:
GB/HSE123456
D/BAM1234.

5.4.1.2.2 Dodatne odredbe za Klasu 2

- (a) kad je riječ o prijevozu smjese (vidi 2.2.2.1.1), u cisternama (izgradne cisterne, fiksne cisterne, prenosive cisterne, kontejner cisterne ili elementi baterijskih vagona ili MEGCa), mora biti naveden sastav smjese kao postotak volumena ili kao postotak mase. Sastavni dijelovi ispod 1% ne moraju biti navedeni (vidi također 3.1.2.8.1.2). Sastav smjese ne smije imati tehničko ime koje se odnosi na posebne upute 581, 582, ili 583 koje se koristi kao dodatak otpremnom imenu;
- (b) za prijevoz cilindara, tuba, bačva pod tlakom, kriogenih posuda i snopova cilindara prema uvjetima u 4.1.6.10, u prijevoznu ispravu mora biti uključen sljedeći navod:
"PRIJEVOZ U SKLADU SA 4.1.6.10."
- (c) Pri prijevozu vagona cisterni, koje su bile napunjene u neočišćenom stanju, potrebno je u prijevozni dokument napisati ukupnu masu tvari koja se prevozi, sumu težine novog tereta i

⁸ Razlikovni znak Države registracije koji se koristi na motornim vozilima i prikolicama u međunarodnom cestovnom prometu, npr. u skladu sa Ženevskom konvencijom o cestovnom prometu iz 1949. ili u skladu s Bečkom Konvencijom o cestovnom prometu iz 1968.

ostataka, koja mora odgovarati ukupnoj masi napunjenog vagona cisterne s ispisanom masom (tara). Dodatno se može napisati napomena: „MASA NOVOG TERETA...KG“.

- (d) U slučaju da vagon-cisterne i spremnici-kontejneri prevoze ohlađene ukupljene plinove, pošiljatelj mora u prijevoznu ispravu unijeti datum na koji završava stvarno vrijeme držanja, u sljedećem formatu:
„ZAVRŠETAK VREMENA DRŽANJA: ..... (DD/MM/GGGG)“.

5.4.1.2.3 Dodatne odredbe za samoreaktivne tvari Klase 4.1 i organske peroksive Klase 5.2

5.4.1.2.3.1 (Rezervirano)

5.4.1.2.3.2 Ako je za određene samoreaktivne tvari Klase 4.1 i određene organske peroksive Klase 5.2 nadležno tijelo dozvolilo da listica opasnosti u skladu s oblikom br. 1 nije potrebna za određenu ambalažu (vidi 5.2.2.1.9), izjava kojom se to potvrđuje mora biti uključena u prijevoznu ispravu kako slijedi:

"LISTICA OPASNOSTI U SKLADU S OBLIKOM BR. 1 NIJE POTREBNA".

5.4.1.2.3.3 Ako se organski peroksidi i samoreaktivne tvari prevoze u uvjetima kad je potrebno odobrenje (za organske peroksive vidi 2.2.52.1.8, 4.1.7.2.2 i posebnu odredbu TA2 u 6.8.4; za samoreaktivne tvari vidi 2.2.41.1.13 i 4.1.7.2.2), izjava kojom se to potvrđuje mora biti uključena u prijevoznu ispravu, npr.

"PRIJEVOZ U SKLADU SA 2.2.52.1.8".

Preslika odobrenja nadležnoga tijela s uvjetima prijevoza mora biti priložena prijevoznoj ispravi. Mora biti napisan na službenome jeziku države pošiljatelja i, također, ako taj jezik nije engleski, - francuski, talijanski ili njemački, na engleskome, francuskome, talijanskom ili njemačkome jeziku, osim ako sporazumima, ako ih ima, koji su sklopljeni između država koje sudjeluju u prijevoznoj aktivnosti, nije predviđeno drukčije.

5.4.1.2.3.4 Kad se prevozi uzorak organskoga peroksida (vidi 2.2.52.1.9), ili samoreaktivne tvari (vidi 2.2.41.1.15), izjava kojom se to potvrđuje mora biti uključena u prijevoznu ispravu, npr.

"PRIJEVOZ U SKLADU SA 2.2.52.1.9".

5.4.1.2.3.5 Ako se prevoze samoreaktivne tvari tip G (vidi Priručnik za ispitivanje i kriterije, Dio II., navod 20.4.2 (g)), u prijevoznoj ispravi može se navesti sljedeća izjava:

"NIJE SAMOREAKTIVNA TVAR KLASA 4.1."

Kad se prevoze organski peroksidi tip G (vidi Priručnik za ispitivanje i kriterije, Dio II., navod 20.4.3 (g)), u prijevoznoj ispravi može se navesti sljedeća izjava:

"NIJE TVAR KLASA 5.2."

5.4.1.2.4 Dodatne odredbe za Klasu 6.2

Uz podatke koji se odnose na primatelja (vidi 5.4.1.1.1 (h)), mora se navesti ime i telefonski broj odgovorne osobe.

5.4.1.2.5 Dodatne odredbe za Klasu 7

5.4.1.2.5.1 Sljedeći podaci moraju se upisati u prijevoznu ispravu za svako pakovanje materijala Klase 7, ovisno o slučaju, navedenim redoslijedom i neposredno nakon podataka koji su obvezni prema 5.4.1.1.1 (a) do (c):

- (a) naziv ili simbol svakoga radionuklida ili za smjese radionuklida prikladni općeniti opis ili popis najrestriktivnijih nuklida;
- (b) opis fizičkoga i kemijskoga oblika materijala ili oznaku da je materijal radioaktivni materijal posebnoga oblika ili slabo raspršivi radioaktivni materijal. Za kemijski oblik prihvatljiv je generički kemijski opis. Za radioaktivni materijal s dodatnim rizikom, vidi stavak (c) posebne odredbe 172 Poglavlja 3.3;
- (c) najveća aktivnost radioaktivnih sadržaja za vrijeme prijevoza izražena u bekerelima (Bq), s odgovarajućom oznakom SI prefiksa (vidi 1.2.2.1). Za fisijski materijal, masa fisijskoga materijala (ili, po potrebi, masa svakog fisijskog nuklida za smjese) u gramima (g), ili njezini odgovarajući višekratnici, mogu se koristiti umjesto aktivnosti;

- (d) kategorija pakovanja, tj. I -BIJELO, II -ŽUTO, III-ŽUTO;
- (e) prijevozni indeks (samo kategorije II-ŽUTO i III-ŽUTO jedino);
- (f) za fizijski materijal:
  - (i) ako se otprema prema jednoj od iznimaka u 2.2.7.2.3.5 (a) do (f), referirati se na taj stavak;
  - (ii) ako se otprema prema 2.2.7.2.3.5 (c) do (e), ukupna masa fizijskih nuklida;
  - (iii) ako je sadržan u paketu na koji se primjenjuje jedan od 6.4.11.2 (a) do (c) ili 6.4.11.3, referirati se na taj stavak;
  - (iv) indeks sigurnosti kritičnosti, gdje je primjenjivo;
- (g) identifikacijska oznaka za svaku potvrdu o odobrenju nadležnog tijela (radioaktivni materijal posebnoga oblika, slabo raspršivi radioaktivni materijal, fizijski materijal izuzet na temelju 2.2.7.2.3.5 (f), posebani sporazum, konstrukcija pakovanja ili pošiljka), koji se odnose na pošiljku;
- (h) za pošiljke koje se sastoje više od jednoga pakovanja podaci koji su obvezni u 5.4.1.1.1 i u (a) do (g) iznad, moraju biti navedeni za svako pakovanje. Za pakovanja u zaštitnoj ambalaži, kontejneru ili vagonu, mora biti uključena detaljna specifikacija sadržaja svakoga pakovanja koje je u zaštitnoj ambalaži, kontejneru, ili vagonu i, ovisno o slučaju, za svaku zaštitnu ambalažu, kontejner ili vagon. Ako se pakovanja moraju izvaditi iz zaštitne ambalaže, kontejnera ili vagona, u trenutku pretovara moraju biti pripremljene odgovarajuće prijevozne isprave;
- (i) ako se pakovanje mora slati kao pakovanje s isključivom namjenom, izjava "POŠILJKA S ISKLJUČIVOM NAMJENOM";
- (j) za tvari LSA-II i LSA-III, SCO-I i SCO-II, ukupna aktivnost pošiljke kao umnožak od A_2 . Za radioaktivni materijal kod kojeg je vrijednost A_2 neograničena, umnožak A_2 iznosi nula.

5.4.1.2.5.2 Pošiljatelj u prijevoznim ispravama mora osigurati izjavu u pogledu mjera, ako ih ima, koje prijevoznik treba poduzeti. Izjava mora biti na jezicima koje prijevoznik ili tijela na koje se to odnosi smatraju potrebnima, i moraju uključivati najmanje sljedeće podatke:

- (a) dopunski uvjeti za utovar, slaganje, prijevoz, rukovanje i istovar pakovanja, zaštitne ambalaže ili kontejnera, uključujući sve posebne odredbe u svezi utovara u svrhu sigurnoga raspršivanja topline (vidi posebnu odredbu CW 33 (3.2) u 7.5.11), ili izjavu da takvi uvjeti nisu potrebni;
- (b) ograničenja načina prijevoza ili vagona i sve potrebne upute u svezi itinerera;
- (c) mjere u slučaju nesreće u skladu s pošiljkom.

5.4.1.2.5.3 U svim slučajevima međunarodnog prijevoza paketa za koje se zahtijeva da nadležno tijelo odobri izradu ili prijevoz i za koje u različitim zemljama koje sudjeluju u prijevozu vrijede različite vrste odobrenja, UN broj i ispravno otpremno ime zahtijevano u 5.4.1.1.1 mora biti u skladu s certifikatom države izrade.

5.4.1.2.5.4 Važeće potvrde nadležnoga tijela ne moraju biti popraćene pošiljkom. Pošiljatelj ih mora dostaviti prijevozniku(cima) prije utovara i istovara.

5.4.1.3 (Rezervirano)

5.4.1.4 Format i jezik

5.4.1.4.1 Podaci koje treba unijeti u ispravu moraju biti napisani na službenome jeziku države otpremnika i, također, ako taj jezik nije engleski, francuski ili njemački, na engleskome, francuskome ili njemačkome jeziku, osim ako u sporazumima sklopljenima između država koje sudjeluju u prijevoznoj aktivnosti, nije određeno drukčije.

Uz informacije koje se zahtijevaju pod 5.4.1.1 i 5.4.1.2, stavlja se križić u odgovarajuće polje ako to omogućuje prijevozna isprava predviđena za korištenje, primjerice teretni list u skladu s CIM-om ili vagonski list u skladu s Općim ugovorom o uporabi teretnih vagona (OUU)⁹.

5.4.1.4.2 Ako se zbog veličine tvari pošiljka ne može utovariti u cijelosti na jednu prijevoznu jedinicu, mora se sačiniti onoliko posebnih isprava ili primjeraka jedne isprave koliko je prijevoznih jedinica natovareno.

⁹ Objavljuje Ured za OUU, Avenue Louise, 500, BE-1050 Bruxelles, www.gcubureau.org.

Također, u svim slučajevima posebne prijevozne isprave moraju biti sačinjene za pošiljke ili dijelove pošiljka koje ne mogu biti utovarene zajedno na isto vozilo zbog zabrana propisanih u 7.5.2.

Ako se postojeća prijevozna isprava ili isprava za rukovanje tvarima ne može koristiti za potrebe dokumentacije opasnih tvari za mješoviti prijevoz, preporučuje se koristiti isprave koje odgovaraju primjeru prikazanomu u 5.4.5¹⁰.

5.4.1.5 Tvari koje nisu opasne

Kad tvar poimenice navedena u tablici A poglavlja 3.2 nije obuhvaćena RID-om stoga što se smatra tvar koja nije opasna prema 2. dijelu, pošiljatelj u prijevoznu ispravu može upisati izjavu kojom to potvrđuje, npr.:

"NIJE OPASNA TVAR KLASSE ...".

NAPOMENA: Odredba se može posebice koristiti tada kada pošiljatelj smatra da je zbog kemijske naravi tvari (npr. otopine i smjese), koja se prevozi ili zbog činjenice da se takva tvar smatra opasnom zbog drugih propisa, pošiljku moguće kontrolirati tijekom prijevoza.

5.4.2 Potvrda o pakiranju kontejnera/vozila

Ako prijevoz opasnih tvari u kontejneru prethodi putovanju morem, potvrda o utovaru kontejnera u skladu s odjeljkom 5.4.2 Međunarodnoga pomorskog pravilnika o opasnim teretima¹¹ mora se osigurati zajedno s prijevoznom ispravom¹².

---

¹⁰ Ako se koriste, moguće je pogledati mjerodavne preporuke UNECE/Centra za poticanje trgovine i elektroničko poslovanje Ujedinjenih Naroda (UN/CEFACT), posebice Preporuku br. 1 (UN predložak za trgovinske dokumente) (ECE/TRADE/137, izdanje 81.3), UN predložak za trgovinske dokumente – Smjernica za primjenu (ECE/TRADE/270, izdanje 2002.), Preporuku br. 11 (Dokumentarni aspekti međunarodnog prijevoza opasnog tereta) (ECE/TRADE/204, izdanje 96.1 – trenutačno na reviziji) i Preporuku br. 22 (UN predložak za standardne upute za pošiljke) (ECE/TRADE/168, izdanje 1989.). Pogledati također UN/CEFACT sažetak preporuka za poticanje trgovine (ECE/TRADE/346, izdanje 2006.) i Direktorij elemenata trgovinskih podataka Ujedinjenih naroda (UNTDDED) (ECE/TRADE/362, izdanje 2005.).

¹¹ Smjernice koje se koriste u praksi i obuci za utovar robe u prijevozne jedinice sačinile su i Međunarodna pomorska organizacija (IMO), Međunarodna organizacija rada (ILO) i Gospodarska komisija za Europu UN (UNECE) i objavio ih je IMO („Kodeks prakse IMO/ILO/UNECE za utovar robe u prijevozne jedinice (Kodeks CTU)“).

¹² U odjeljku 5.4.2 Međunarodnoga pomorskog pravilnika o opasnoj tvari (Izmjena i dopuna 38-16) zahtijeva se sljedeće:

"5.4.2 Potvrda o pakiranju kontejnera/vozila

5.4.2.1 Kad se opasna tvar pakira ili utovarava na bilo koji kontejner ili vozilo, odgovorni za pakiranje kontejnera ili vozila moraju osigurati "potvrdu o pakiranju kontejnera/vozila" u kojoj mora biti naveden(i) identifikacijski broj(evi) kontejnera/vozila i kojom se potvrđuje da je aktivnost obavljena u skladu sa sljedećim uvjetima:

- .1 Kontejner/vozilo bilo je čisto, suho i spremno za prihvaćanje tvari.
- .2 Paketi, koje je potrebno razvrstati u skladu s vrijedećim uvjetima za razvrstavanje, nisu bili zapakirani zajedno na ili u kontejner/vozilo [osim ako to nije odobrilo zaduženo nadležno tijelo u skladu sa 7.3.4.1 (Međunarodnoga pomorskog pravilnika o opasnim teretima)].
- .3 Vanjski izgled svih pakovanja je pregledan da se utvrdi kako nema oštećenja, i utovarena su samo zdrava pakovanja.
- .4 Bačve su skladištene u uspravnom položaju, osim ako nadležno tijelo nije odobrilo drukčije, i sva je roba pravilno utovarena, i ovisno o slučaju, na odgovarajući način učvršćena materijalom za učvršćivanje koji je prikladan načinu(ima) prijevoza za predviđeno putovanje.
- .5 Roba koja je utovarena u rasutomu stanju ravnomjerno je raspoređena u kontejneru/vozilu.

Funkcije prijevozne isprave, koja je obvezna prema 5.4.1, i potvrde o utovaru kontejnera, kako je prethodno propisano, mogu biti uključene u jednu ispravu, u protivnomu te isprave moraju biti priložene jedna uz drugu. Ako su ove funkcije uključene u jednu ispravu, dostatno je u prijevoznu ispravu unijeti izjavu kako je utovar kontejnera ili vozila obavljen u skladu s vrijedećim propisima za način prijevoza zajedno s identifikacijom osobe koja je odgovorna za potvrdu o utovaru kontejnera.

NAPOMENA: Potvrda o utovaru kontejnera nije potrebna za prenosive cisterne, kontejner cisterne i MEGCe.

Ako prijevoz opasnih tereta u vozilu prethodi putovanju morem, potvrda o pakiranju kontejnera/vozila u skladu s odjeljkom 5.4.2 Kodeksa IMDG¹¹ mora se dostaviti zajedno s prijevoznom ispravom¹².

NAPOMENA: Za potrebe ovog odjeljka pojam „vozilo“ uključuje i vagon.

5.4.3 Pisane upute

5.4.3.1 Kao pomoć u kriznoj situaciji do koje može doći tijekom prijevoza, u kabini strojovođe, u cilju lakše dostupnosti, nalaze se pisane upute kako je navedeno u 5.4.3.4.

5.4.3.2 Prije početka putovanja prijevoznik ove upute dostavlja strojovođi (strojovođama) na jeziku (jezicima) koje čita i razumije. Prijevoznik mora osigurati da strojovođa razumije upute i da ih može ispravno izvršiti.

5.4.3.3 Prije početka putovanja, strojovođa mora pročitati pisane upute kako bi se upoznao s postupcima koje treba poduzeti u slučaju nesreće ili nezgode, uzimajući u obzir podatke o opasnim teretima koji se prevoze, a koje mu je dao prijevoznik.

5.4.3.4 Sadržaj pisanih uputa treba se podudarati s modelom prikazanim na sljedeće četiri stranice.

.6 Za pošiljke u koje su uključene tvari Klase 1, osim podjele 1.4, kontejner/vozilo konstrukcijski se koristi u skladu sa 7.1.2 (Međunarodnog pomorskoga pravilnika o opasnim teretima).

.7 Kontejner/vozilo i paketi pravilno su označeni, obilježeni i obilježeni, ovisno o slučaju.

.8 Ako se tvari koje predstavljaju opasnost od gušenja koriste za hlađenje ili kondicioniranje (kao što su suhi led (UN 1845) ili dušik, duboko ohlađena tekućina (UN 1977) ili argon, duboko ohlađena tekućina (UN 1951)), kontejner/vozilo mora biti izvana označeno u skladu s točkom 5.5.3.6 (Kodeksa IMDG); i

.9 Za svaku pošiljku opasne tvari utovarene na kontejner/vozilo primljena je prijevozna isprava za opasnu tvar, kako je navedeno u 5.4.1 (Međunarodnoga pomorskoga pravilnika o opasnim teretima).

NAPOMENA: Potvrda o pakiranju kontejnera/vozila za prijenosne spremnike nije potrebna.

5.4.2.2 Podaci koji su obvezni u prijevoznoj ispravi za opasne tvari i potvrdi o pakiranju kontejnera/vozila mogu se uključiti u jednu ispravu; u protivnomu, te isprave moraju biti priložene jedna uz drugu. Ako su podaci uključeni u jednu ispravu, u njoj mora biti i jedinstvena izjava, poput: "Izjavljuje se da je pakiranje tvari u kontejner/vozilo obavljeno u skladu s vrijedećim odredbama." Mora biti naveden nadnevak izjave i ime osobe koja je to potpisala u ispravi. Faksimili potpisa prihvatljivi su kada primjenjivi zakoni i propisi priznaju pravnu valjanost faksimil potpisa.

5.4.2.3 Ako je dokumentacija o opasnom teretu prijevozniku dostavljena putem tehnike prijenosa podataka EDP ili EDI, potpis (potpisi) smije biti elektronički, a umjesto njega može stajati i ime (imena) (otisnuto velikim štampanim slovima) osobe ovlaštene za potpisivanje.

5.4.2.4 Ako se informacije o prijevozu opasnog tereta prijevozniku dostave putem tehnike EDP ili EDI a nakon toga se opasni teret prosljedi prijevozniku koji zahtijeva potvrdu o pakiranju kontejnera/vozila u papirnatom obliku, prijevoznik osigurava da u papirnatom inačici dokumenta stoji: "Izvornik je primljen elektroničkim putem" i da je ime potpisnika otisnuto velikim slovima.

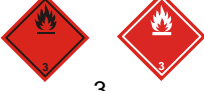

PISANE UPUTE PREMA PROPISU RID

Postupci u slučaju nesreće ili nezgode koji uključuju ili vjerojatno uključuju opasni teret

U slučaju nesreće ili nezgode koja nastupi tijekom prijevoza, strojovođe trebaju postupiti na sljedeći način, ako je to sigurno i izvedivo^a:

- zaustaviti vlak/prestati s manevrom na prikladnom mjestu, imajući na umu vrstu opasnosti (npr. požar, gubitak tereta), lokalne uvjete (npr. tunel, izgrađeno područje) i potencijalno djelovanje hitnih službi (pristupačnost, evakuacija) u dogovoru s upraviteljem željezničke infrastrukture, ako je potrebno;
- isključiti lokomotivu prema uputama za rad;
- izbjegavati izvore paljenja, a posebno ne pušiti, koristiti električne cigarete niti slične proizvode te ne uključivati bilo koju električnu opremu;
- pridržavati se dodatnih uputa o mogućim rizicima vezanih uz sve tvari u sljedećoj tablici. Rizici se podudaraju s brojem modela oznake opasnosti i oznakom dodijeljenom teretu tijekom prijevoza;
- obavijestiti upravitelja željezničke infrastrukture ili hitne službe, dajući što više informacija o nesreći ili nezgodi i opasnom teretu, imajući na umu upute prijevoznika;
- učiniti podatke o opasnom teretu koji se prevozi (po potrebi, prijevozne isprave) lako dostupnima hitnim službama prilikom dolaska ili ih učiniti dostupnima pomoću elektroničke razmjene podataka (EDI);
- prilikom napuštanja lokomotive, obući propisanu sigurnosnu odjeću;
- po potrebi koristiti ostalu zaštitnu opremu;
- udaljiti se s mjesta nesreće ili nezgode, savjetovati drugim osobama da se udalje i slijediti savjete ovlaštene osobe (iz i izvan organizacije);
- ne dolaziti u dodir s razlivenom tvari i smjestiti se uz vjetar kako bi se izbjeglo udisanje plina, dima, prašine i pare;
- skinuti svu kontaminiranu odjeću i odložiti je na sigurno.

^a Poštuju se specifikacije sadržane u propisima o željezničkom prometu ili pravilima o radu željeznice.

Dodatne upute strojovođama o mogućim rizicima vezanima uz opasni teret, razvrstan po klasama i o postupcima koje treba poduzeti u danim okolnostima		
Oznake opasnosti i listice, opis rizika	Mogući rizici	Dodatne upute
(1)	(2)	(3)
<p>Eksplzivne tvari i predmeti</p> <p>1 1.5 1.6</p>	<p>Mogu posjedovati različita svojstva i učinke, kao što su jaka detonacija; izbacivanje krhotina; intenzivna vatra/visoka temperatura; nastanak jarke svjetlosti; glasne buke ili dima. Osjetljivi su na udarce i/ili toplinu.</p>	<p>Eksplzivne tvari i predmeti</p>
<p>Eksplzivne tvari i predmeti</p> <p>1.4</p>	<p>Manja opasnost od eksplozije i požara.</p>	<p>Skloniti se</p>
<p>Zapaljivi plinovi</p> <p>2.1</p>	<p>Opasnost od požara Opasnost od eksplozije Mogu biti pod pritiskom. Opasnost od gušenja. Mogu izazvati opekline i/ili ozbeline. Spremnici mogu eksplodirati prilikom zagrijavanja.</p>	<p>Skloniti se. Udaljiti se od nižih područja.</p>
<p>Nezapaljivi, neotrovni plinovi</p> <p>2.2</p>	<p>Opasnost od gušenja. Mogu biti pod pritiskom. Mogu izazvati ozbeline. Spremnici mogu eksplodirati prilikom zagrijavanja.</p>	<p>Skloniti se. Udaljiti se od nižih područja.</p>
<p>Otrovni plinovi</p> <p>2.3</p>	<p>Opasnost od trovanja. Mogu biti pod pritiskom. Mogu izazvati opekline i/ili ozbeline. Spremnici mogu eksplodirati prilikom zagrijavanja.</p>	<p>Skloniti se. Udaljiti se od nižih područja.</p>
<p>Zapaljive tekućine</p> <p>3</p>	<p>Opasnost od požara. Opasnost od eksplozije. Spremnici mogu eksplodirati prilikom zagrijavanja.</p>	<p>Skloniti se. Udaljiti se od nižih područja.</p>
<p>Zapaljive krute tvari, samoreaktivne tvari, polimerizirajuće tvari i krute eksplozivne tvari smanjene osjetljivosti</p> <p>4.1</p>	<p>Opasnost od požara. Zapaljivi ili sagorivi, vatru može izazvati toplina, iskra ili plamen. Mogu sadržavati samoreaktivne tvari koje su podložne egzotermnom razlaganju u slučaju zagrijavanja, kontakata s drugim tvarima (poput kiselina, spojeva teških metala ili amina), trenja ili udarca. To može rezultirati stvaranjem štetnih i zapaljivih plinova ili para ili samozapaljenjem. Spremnici mogu eksplodirati prilikom zagrijavanja. Opasnost od eksplozije kod eksploziva smanjenje osjetljivosti nakon gubitka sredstva za smanjenje osjetljivosti.</p>	
<p>Tvari sklone spontanom sagorijevanju</p> <p>4.2</p>	<p>Opasnost od spontanog sagorijevanja ako se paketi oštete ili sadržaj izlije. Moguća snažna reakcija u kontaktu s vodom.</p>	
<p>Tvari koje u kontaktu s vodom stvaraju zapaljive plinove</p> <p>4.3</p>	<p>Opasnost od požara i eksplozije u kontaktu s vodom.</p>	

Dodatne upute (strojovođama) o mogućim rizicima vezanima uz opasni teret, razvrstan po klasama i o postupcima koje treba poduzeti u danim okolnostima		
Oznake opasnosti i listice, opis rizika (1)	Oznake opasnosti i listice, opis rizika (2)	Oznake opasnosti i listice, opis rizika (3)
Oksidirajuće tvari 5.1	Opasnost od snažne reakcije, zapaljenja i eksplozije u kontaktu sa sagorivim ili zapaljivim tvarima.	
Organski peroksidi 5.2	Opasnost od egzotermnog razlaganja pri povišenim temperaturama, kontaktu s drugim tvarima (na primjer kiselinama, spojevima teških metala ili amina), trenju ili udarcu. To može rezultirati stvaranjem štetnih i zapaljivih plinova ili para ili samozapaljenjem.	
Otrovne tvari 6.1	Opasnost od trovanja pri udisanju, kontaktu preko kože ili gutanju. Opasnost za vodeni okoliš ili kanalizacijski sustav	
Zarazne tvari 6.2	Opasnost od zaraze. Može uzrokovati ozbiljnu bolest ljudi ili životinja. Opasnost za vodeni okoliš ili kanalizacijski sustav	
Radioaktivni material 7A 7B 7C 7D	Opasnost od unosa u organizam i vanjske radijacije.	Ograničiti vrijeme izlaganja.
Fisijski materijal 7E	Opasnost od nuklearne lančane reakcije.	
Korozivne tvari 8	Opasnost od opekлина zbog korozije. Mogu snažno reagirati s vodom, drugim tvarima i međusobno. Ako se proliju može doći do stvaranja korozivnih para. Opasnost za vodeni okoliš ili kanalizacijski sustav.	
Različite opasne tvari i predmeti 9 9A	Opasnost od opekлина. Opasnost od požara. Opasnost od eksplozije. Opasnost za vodeni okoliš ili kanalizacijski sustav	

NAPOMENA: 1: Kod opasnih tereta s višestrukim rizicima i mješovitih tereta treba se pridržavati svih odgovarajućih stavki.

2: Navedene u stupcu (3) Tablice dodatne upute mogu se izmijeniti tako da se navedu klase opasnog tereta koji se prevozi i način prijevoza tog tereta i, ako je potrebno, može ih se izmijeniti prema postojećim nacionalnim specifikacijama.

Dodatne upute [strojovođama] o mogućim rizicima vezanima uz opasni teret, označen kao u nastavku, i o postupcima koje treba poduzeti u danim okolnostima		
Oznaka (1)	Mogući rizici (2)	Dodatne upute (3)
 Tvari opasne za okoliš	Opasnost za vodeni okoliš ili kanalizacijski sustav.	
 Tvari s povišenom temperaturom	Opasnost od opeklina	Izbjegavati kontakt s vrućim dijelovima vagona ili spremnikom i prolivenom tvari.

Oprema za osobnu zaštitu koja se mora nalaziti u kabini strojovođe

U kabini strojovođe mora se nalaziti sljedeća oprema^a:

– prenosivi rasvjetni uređaj;

za strojovođu

– prikladna upozoravajuća odjeća.

^a Potrebna oprema se, po potrebi, dostavlja u skladu s postojećim nacionalnim specifikacijama.

5.4.4 Zadržavanje podataka o prijevozu opasnog tereta

5.4.4.1 Pošiljatelj i prijevoznik zadržavaju primjerak prijevozne isprave za opasni teret i dodatne podatke i dokumentaciju kako je navedeno u Propisu RID najmanje tri mjeseca.

5.4.4.2 Ako se dokumenti čuvaju elektronički ili u informatičkom sustavu, pošiljatelj i prijevoznik moraju biti u mogućnosti ispisati ih na papiru.

5.4.5 Primjerak obrasca za multimodalni prijevoz opasnih tvari

Primjerak obrasca koji se može koristiti kao deklaracija za multimodalni prijevoz opasnih tvari i potvrda o utovaru kontejnera za multimodalni prijevoz opasnih tvari.

OBRAZAC ZA MULTIMODALNI PRIJEVOZ OPASNIH TVARI

1. Otpremnik / Pošiljatelj		2. Broj prijevozne isprave		
		3. Stranica 1 od stranica	4. Referencija otpremnika	
		5. Referencija pošiljatelja		
6. Primateelj		7. Prijevoznik (ispunjava prijevoznik)		
8. Ova je pošiljka unutar ograničenja propisana za: (nepotrebno izbrisati)		IZJAVA OTPREMNIKA/POŠILJATELJA Ovime izjavljujem da je sadržaj ove pošiljke u potpunosti i točno opisan u nastavku njezinim vlastitim otpremnim nazivom, i da je razvrstana, pakirana, označena i obilježena/oblijepljena velikom listicom opasnosti i da je u svakom pogledu u ispravnom stanju za prijevoz prema važećim međunarodnim i nacionalnim državnim propisima.		
PUTNIČKI I TERETNI ZRAKOPLOV	SAMO TERETNI ZRAKOPLOV	9. Dodatni podaci o rukovanju		
10. Plovilo / broj leta i datum	11. Luka / mjesto ukrcanja			
12. Luka / mjesto iskrcanja	13. Odredište			
14. Oznake otpreme (m ³)	* Broj i vrsta pakovanja; opis stvari	Bruto masa (kg)	Neto masa	Zapremnina
15. Identifikacijski br. kontejnera / registracijski broj vozila	16. Broj(evi) pečaćenja	17. Kontejner/vozilo veličina i tip	18. Tara (kg)	19. Ukupna bruto (uključujući taru) (kg)
POTVRDA O PAKIRANJU KONTEJNERA/VOZILA Ovime izjavljujem da je gore opisana roba pakirana/natovarena na kontejner/vozilo označeno skladu s vrijedećim odredbama ** MORA ISPUNITI I POTPISATI ZA SVU TVARI NA KONTEJNERU/VOZILU OSOBA ODGOVORNA ZA PAKOVANJA/UTOVAR		21. POTVRDA ORGANIZACIJE KOJA PRIMA POŠILJAKU Primljeni gore navedeni broji pakovanja/kontejnera/brikolica u dobrom stanju ako ovime nije izrečeno drukčije: PRIMJEDBE ORGANIZACIJE KOJA PRIMA POŠILJAKU:		
20. Naziv društva	Naziv vozara		22. Naziv društva (OTPREMNICA KOJI PRIPREMA OVU NAPOMENU)	
Ime / Status davatelja izjave	Reg. br. vozila		Ime / Status davatelja izjave	
Mjesto i datum	Potpis i datum		Mjesto i datum	
Potpis davatelja izjave	POTPIS VOZAČA		Potpis davatelja izjave	

** vidi 5.4.2.

1. Otpremnik / Pošiljatelj	2. Broj prijevozne isprave			
	3. Stranica 2 od stranica	4. Referencija otpremnika		
		5. Referencija pošiljatelja		
14. Oznake otpreme	* Broj i vrsta pakovanja; opis stvari	Bruto masa (kg)	Neto masa	Zapremina (m ³)

Poglavlje 5.5

Posebne odredbe

5.5.1 (Brisano)

5.5.2 **Posebne odredbe koje se primjenjuju na fumigirane jedinice za prijevoz tereta (UN 3359)**

5.5.2.1 **Općenito**

5.5.2.1.1 Fumigirane jedinice za prijevoz tereta (UN 3359) koje ne sadrže neki drugi opasni teret nisu podložne nijednoj odredbi Propisa RID koja se ne odnosi na ovaj odjeljak.

5.5.2.1.2 Kad je u fumigiranu jedinicu za prijevoz tereta osim sredstva za fumigaciju utovaren i opasni teret, povrh odredbi ovog odjeljka primjenjuje se svaka odredba Propisa RID mjerodavna za ovaj teret (uključujući označavanje listicama opasnosti i drugim oznakama i dokumentaciju).

5.5.2.1.3 Za prijevoz fumigiranog tereta koriste se samo jedinice za prijevoz tereta koje se mogu zatvoriti tako da se ispuštanje plina svede na najmanju moguću mjeru.

5.5.2.2 **Obuka**

Osobe koje rukuju fumigiranim jedinicama za prijevoz tereta obučavaju se u skladu sa svojim odgovornostima

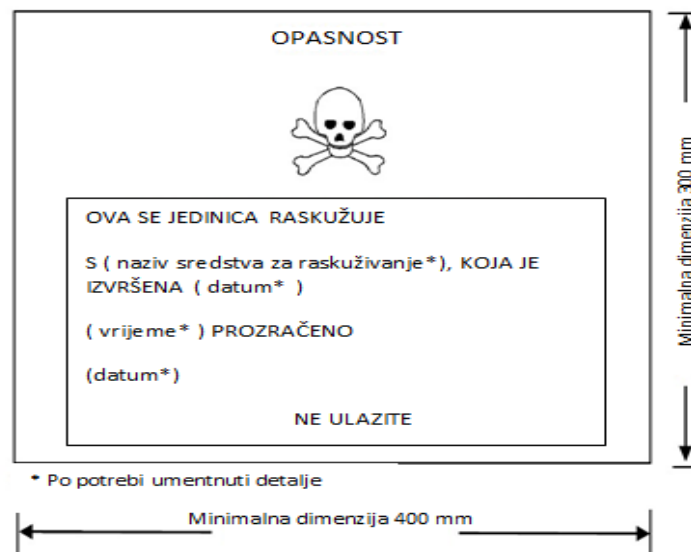
5.5.2.3 **Označavanje i obilježavanje**

5.5.2.3.1 Na fumigiranu jedinicu za prijevoz tereta postavlja se oznaka upozorenja, kako je navedeno u 5.5.2.3.2, i to kod svake pristupne točke gdje će je svatko tko otvara ili ulazi u jedinicu za prijevoz tereta lako uočiti. Ta oznaka ostaje na jedinici za prijevoz tereta dok se ne ispune sljedeće odredbe:

- (a) provjetravanje fumigirane jedinice za prijevoz tereta kako bi se uklonila štetna koncentracija plina korištenog za fumigaciju; i
- (b) istovarivanje fumigiranog tereta ili materijala.

5.5.2.3.2 Znak upozorenja zbog raskušivanja mora izgledati kako je prikazano na Slici 5.5.2.3.2.

Slika 5.5.2.3.2

Znak upozorenja zbog raskušivanja

Znak mora biti pravokutnog oblika. Njegove minimalne dimenzije moraju biti 400 mm širine x 300 mm visine, a minimalna širina vanjskog ruba mora biti 2 mm. Oznaka mora biti otisnuta crnom bojom na bijeloj pozadini, slovima čija visina ne smije prelaziti 25 mm. Gdje dimenzije nisu propisane, svekarakteristike moraju biti približno razmjerne prikazanima.

5.5.2.3.3 Ako je fumigirana jedinica za prijevoz tereta potpuno provjetrena otvaranjem vrata jedinice ili mehaničkom ventilacijom nakon fumigacije, na oznaci upozorenja na fumigaciju stoji datum provjetravanja.

5.5.2.3.4 Oznaka upozorenja na fumigaciju uklanja se nakon što se fumigirana jedinica za prijevoz tereta provjetri i iz nje istovari teret.

5.5.2.3.5 Listice opasnosti koje udovoljavaju modelu br. 9 (vidjeti 5.2.2.2.2) ne postavljaju se na fumigiranu jedinicu za prijevoz tereta osim ako se to zahtijeva za druge upakirane tvari ili predmete Klase 9.

5.5.2.4 Dokumentacija

5.5.2.4.1 Dokumenti koji se odnose na prijevoz fumigiranim jedinicama za prijevoz tereta koje nisu potpuno provjetrene prije prijevoza uključuju sljedeće informacije:

- "UN 3359 fumigirana jedinica za prijevoz tereta, 9", ili "UN 3359 fumigirana jedinica za prijevoz tereta, Klasa 9";
- datum i vrijeme fumigacije; i
- vrstu i količinu korištenog sredstva za fumigaciju.

Ove informacije sastavljaju se na službenom jeziku zemlje koja vrši otpremu ali i na engleskom, francuskom, njemačkom ili talijanskom jeziku ako jezik te zemlje nije jedan od navedenih, osim ako sporazumima, ako takvi postoje, između zemalja koje sudjeluju u prijevozu nije drugačije određeno.

5.5.2.4.2 Prijevozna isprava može biti u bilo kojem obliku, pod uvjetom da sadrži informacije navedene u 5.5.2.4.1. Te informacije moraju biti razumljive, čitljive i trajne.

5.5.2.4.3 Osiguravaju se upute za uklanjanje sveg preostalog sredstva za fumigaciju uključujući i uređaje za fumigaciju (ako su takvi korišteni).

5.5.2.4.4 Dokumentacija nije obvezna ako je izvršeno potpuno provjetravanje fumigirane jedinice za prijevoz tereta i ako na oznaci upozorenja stoji datum provjetravanja (vidjeti 5.5.2.3.3 i 5.5.2.3.4).

5.5.3 **Posebne odredbe koje se primjenjuju na pakete i vagone i kontejnere koji sadrže tvari koje predstavljaju rizik od gušenja kada se koriste za potrebe hlađenja (poput suhog leda (UN 1845) ili dušika, duboko ohlađene tekućine (UN 1977) ili argona, duboko ohlađene tekućine (UN 1951))**

5.5.3.1 Područje primjene

5.5.3.1.1 Ovaj odjeljak ne primjenjuje se na tvari koje se mogu koristiti za hlađenje i kondicioniranje kada se prevoze kao pošiljka opasnih tvari, osim za prijevoz suhog leda (UN br. 1845). Kada se prevoze kao pošiljka, te tvari prevoze se pod odgovarajućom stavkom Tablice A u Poglavlju 3.2 u skladu s povezanim uvjetima prijevoza.

Za UN br. 1845, uvjeti naznačeni u ovom odjeljku, osim 5.5.3.3.1, primjenjuju se na sve vrste prijevoza, kao rashladno sredstvo, sredstvo za kondicioniranje ili kao pošiljka. Za prijevoz UN br. 1845 ne primjenjuje se nijedna druga odredba Propisa RID.

5.5.3.1.2 Ovaj odlomak se ne primjenjuje na plinove u rashladnim ciklusima.

5.5.3.1.3 Ovaj odlomak se ne primjenjuje na opasne tvari koje se koriste za hlađenje cisterni ili višedijelne plinske kontejnere tijekom prijevoza.

5.5.3.1.4 Vagoni i kontejneri koji sadržavaju tvari koje se koriste za potrebe hlađenja ili kondicioniranja uključuju vagone i kontejnere koji sadržavaju zapakirane tvari koje se koriste za hlađenje ili kondicioniranje, kao i vagone i kontejnere s nezapakiranim tvarima koja se koriste za hlađenje ili kondicioniranje.

5.5.3.1.5 Pododjeljci 5.5.3.6 i 5.5.3.7 primjenjuju se samo ako postoji stvarna opasnost od gušenja u vagonu ili kontejneru. Sudionici moraju sami procijeniti tu opasnost, uzimajući u obzir opasnosti koje predstavljaju tvari korištene za hlađenje ili kondicioniranje, količinu tvari koja treba prevoziti, trajanje putovanja, vrstu prihvaćanja koje se koristi i ograničenja koncentracije plina navedena u Napomeni pod 5.5.3.3.3.

5.5.3.2 Općenito

5.5.3.2.1 Vagoni i kontejneri koji sadrže tvari koje se koriste u svrhe hlađenja (osim kađenja) tijekom prijevoza nisu podložni nijednoj odredbi RID-a osim ovog odlomka.

5.5.3.2.2 Kada se opasni tereti tovare u vagone i kontejnere koji sadrže tvari za hlađenje ili kondicioniranje, uz odredbe ovog odjeljka primjenjuju se i sve odredbe RID-a mjerodavne za te opasne terete.

5.5.3.2.3 (Rezervirano)

5.5.3.2.4 Osobe uključene u rukovanje ili prijevoz vagonima i kontejnerima koji sadrže tvari za hlađenje ili kondicioniranje, moraju biti obučene razmjerno svojim odgovornostima.

5.5.3.3 Paketi koji sadrže sredstvo za hlađenje ili regenerator

5.5.3.3.1 Zapakirane opasne tvari kojima je potrebno hlađenje na koje se odnose upute za pakiranje P 203, P 620, P 650, P 800, P 901 ili P 904 iz 4.1.4.1 moraju udovoljavati odgovarajućim uvjetima te upute o pakiranju.

5.5.3.3.2 Za zapakirane opasne tvari kojima je potrebno hlađenje na koje se odnose druge upute o pakiranju, paketi moraju biti otporni na vrlo niske temperature i sredstvo za hlađenje ili kondicioniranje ne smije značajno na njih utjecati ili ih oslabiti. Paketi moraju biti konstruirani i izrađeni tako da omogućuju ispuštanje plinova kako bi se spriječilo stvaranje tlaka od kojeg bi pakiranje moglo puknuti. Opasne tvari moraju se pakirati tako da je onemogućeno kretanje nakon rasipanja bilo kakvog sredstva za hlađenje ili kondicioniranje.

5.5.3.3.3 Paketi koji sadrže rashladno sredstvo ili sredstvo za kondicioniranje moraju se prevoziti u dobro prozračanim vagonima i kontejnerima. Označavanje prema 5.5.3.6 u ovom slučaju nije potrebno.

Prozračivanje nije potrebno, a označavanje prema 5.5.3.6 potrebno je ako je:

- spriječena razmjena plina između teretnog prostora i dostupnih pregradaka tijekom prijevoza; ili
- ako je teretni prostor izolirana, hlađena ili mehanički hlađena oprema, npr. kako je definirano u Sporazumu o međunarodnom prijevozu lako kvarljivih prehrambenih proizvoda i opremi na specijalnim vozilima za njihov prijevoz (ATP) i odvojena je od dostupnih komora tijekom prijevoza.

NAPOMENA: U ovom kontekstu „dobro prozračeno“ znači postojanje atmosfere gdje je koncentracija ugljičnog dioksida ispod 0,5% volumenskog udjela, a koncentracija kisika iznad 19,5% volumenskog udjela.

5.5.3.4 Označavanje paketa koji sadrže sredstvo za hlađenje ili kondicioniranje

5.5.3.4.1 Paketi koji sadrže opasne tvari koje se koriste za hlađenje ili kondicioniranje moraju biti označeni nazivom navedenim u stupcu (2) tablice A poglavlja 3.2 tih opasnih tvari iza čega mora slijediti tekst "KAO SREDSTVO ZA HLAĐENJE" ili "KAO SREDSTVO ZA KONDICIONIRANJE" na službenom jeziku zemlje podrijetla i, ako taj jezik nije engleski, francuski, njemački ili talijanski, na engleskom, francuskom, njemačkom ili talijanskom jeziku, osim ako sporazumi potpisani među državama zahvaćenim predmetnim prijevozom ne propisuju drugačije.

5.5.3.4.2 Oznake moraju biti trajne, čitke, dovoljne veličine i postavljene tako, u odnosu na paket, da su lako vidljive.

5.5.3.5 Vagoni i kontejneri koji sadrže nezapakirani suhi led

5.5.3.5.1 Ako se koristi suhi led u nezapakiranom obliku, on ne smije doći u izravni kontakt s metalnom konstrukcijom vagona ili kontejnera kako bi se izbjegla lomljivost metala. Moraju se poduzeti mjere kako bi se osigurala odgovarajuća izolacija između suhog leda i vagona ili kontejnera najmanjim razmakom od 30 mm (npr. korištenjem odgovarajućih materijala koji slabo provode toplinu poput drvenih dasaka, paleta i.t.d).

5.5.3.5.2 Kada se suhi led postavlja oko pakiranja, moraju se poduzeti mjere kako bi se osiguralo da paketi ostanu u prvotnom položaju tijekom prijevoza nakon što se suhi led raspe.

5.5.3.6
5.5.3.6.1

Označavanje vagona i kontejnera

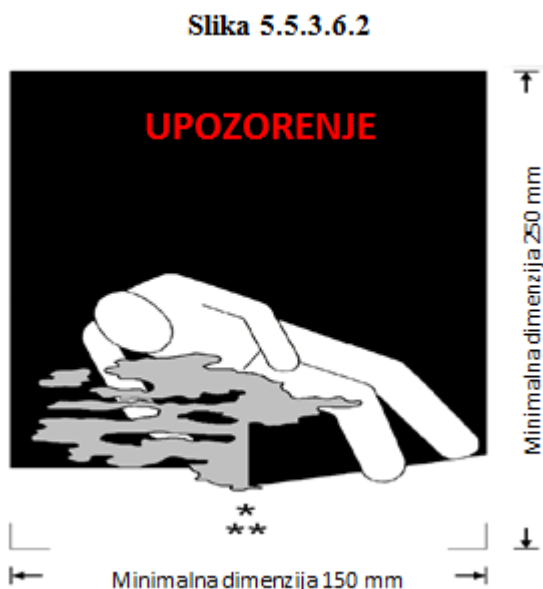
Vagoni i kontejneri koji sadrže opasne terete koji se koriste za hlađenje i kondicioniranje koji nisu dobro prozračeni moraju biti označeni oznakom upozorenja, kako je navedeno u 5.5.3.6.2, pričvršćenom na svakom mjestu pristupa gdje će biti lako vidljiva osobama koje otvaraju ili ulaze u vagon ili kontejner. Ta oznaka mora ostati na vagonu ili kontejneru sve dok ne bude udovoljeno sljedećim odredbama:

- (a) sve dok vagon ili kontejner ne bude dobro prozračen kako bi se uklonile štetne koncentracije rashladnog sredstva ili sredstva za kondicioniranje; i
- (b) sve dok se ohlađena ili kondicionirana roba ne istovari.

Sve dok su vagoni ili kontejneri označeni, moraju se poduzeti nužne mjere opreza prije ulaska u njih. Nužnost prozračivanja kroz vrata teretnog prostora ili na neki drugi način (npr. mehaničko ozračivanje) mora se ocijeniti i uključiti u osposobljavanje osoba uključenih u predmetni postupak.

5.5.3.6.2

Znak upozorenja mora izgledati kako je prikazano na Slici 5.5.3.6.2.

Znak upozorenja za sredstvo za hlađenje/sredstvo za kondicioniranje za vagona i kontejnere

- * Umetnuti naziv sredstva za hlađenje/sredstva za kondicioniranje prikazanog u stupcu (2) Tablice A Poglavlja 3.2. Natpis mora biti napisan velikim slovima koja moraju biti u istoj liniji i visoka najmanje 25 mm. Ako je duljina pravilnog otpremnog naziva prevelika da bi stao u predviđeni prostor, slova mogu biti smanjena na maksimalnu veličinu koja može stati u taj prostor. Primjerice: „UGLJIKOV DIOKSID, KRUTI“.
- ** Po potrebi umetnuti „KAO SREDSTVO ZA HLAĐENJE“ ili „KAO SREDSTVO ZA KONDICIONIRANJE“. Natpis mora biti napisan velikim slovima koja moraju biti u istoj liniji i visoka najmanje 25 mm.

Znak mora biti pravokutnog oblika. Minimalne dimenzije moraju biti 150 mm širine x 250 mm visine. Riječ „UPOZORENJE“ mora biti crvene ili bijele boje, a slova moraju biti visoka najmanje 25 mm. Kada dimenzije nisu propisane, sve karakteristike moraju biti približno razmjerne prikazanima.

Po potrebi, riječ „UPOZORENJE“ i riječi „KAO SREDSTVO ZA HLAĐENJE“ ili „KAO SREDSTVO ZA KONDICIONIRANJE“ moraju biti na službenom jeziku zemlje podrijetla i, ako taj jezik nije engleski, francuski, njemački ili talijanski, na engleskom, francuskom, njemačkom ili talijanskom jeziku, osim ako sporazumi potpisani među državama uključenima u predmetni prijevoz ne propisuju drugačije

5.5.3.7 Dokumentacija

5.5.3.7.1 Dokumenti (poput otpremnice, manifesta tereta ili teretnog lista CMR/CIM) vezani za prijevoz vagona ili kontejnera koji sadrže ili su sadržavali tvari koje se koriste u svrhu hlađenja ili kondicioniranja i nisu u potpunosti izračeni prije prijevoza moraju sadržavati sljedeće podatke:

- (a) UN broj kojem prethode slova "UN"; i
- (b) naziv naveden u stupcu (2) tablice A poglavlja 3.2 iza kojeg mora slijediti tekst "KAO SREDSTVO ZA HLAĐENJE" ili "KAO SREDSTVO ZA KONDICIONIRANJE" na službenom jeziku zemlje podrijetla i, ako taj jezik nije engleski, francuski, njemački ili talijanski, na engleskom, francuskom, njemačkom ili talijanskom jeziku, osim ako sporazumi potpisani među državama zahvaćenim predmetnim prijevozom ne propisuju drugačije.

Na primjer: "UN 1845, UGLJIKOV DIOKSID, KRUTI, KAO SREDSTVO ZA HLAĐENJE".

5.5.3.7.2 Prijevozni dokument može biti u bilo kojem obliku, pod uvjetom da sadrži podatke propisane u 5.5.3.7.1. Ti podaci moraju se lako prepoznati, moraju biti čitki i trajni.